

Egyesületi ügyek

Bányamérő konferencia Salgótarjánban

A XLIV. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcserét az OMBKE Bányamérő Szakcsoportja és házigazdaként a Geofor Föld- és Bányamérési Kft. szervezte 2005. május 18-20-án Salgótarjánban. A komoly bányászati hagyományokkal rendelkező város már több alkalommal biztosított helyszínt szakmai programoknak.

A háromnapos rendezvény előestéjén a Geofor Kft. kerti partin fogadta a résztvevőket, melynek hangulata – a korábbi tapasztalatoknak megfelelően – pozitívan befolyásolta a konferencia további eseményeit.

Másnap a Vándorgyűlés szakmai előadásokból álló érdeemi részét dr. Barátosi Kálmán, a Bányamérő Szakcsoport elnöke, Abuczki János, a Geofor Kft. ügyvezető igazgatója és Kövesi Tibor, a Magyar Mérnöki Kamara Nógrád-megyei elnöke nyitotta meg. Az előadások zöme a „változó bányamérés – bányatérképek” keretében igazodott. A színvonalas előadásoknak köszönhetően a hallgatók újszerű ismereteket szereztek, többek között a szakmai jogszabályok változásairól, a bányamérői becületről, a távérzékelés alkalmazásáról, a digitális bányatérképek készítésének korszerű lehetőségeiről. A korábbi gyakorlatnak megfelelően, most is a hallgatók dönthettek a „legszínvonalasabb előadásért járó díj” odaítéléséről. A díjat ezúttal dr. Esztó Péter, a Magyar Bányászati Hivatal elnöke vehette át.

Az előadásokkal párhuzamosan a geodéziai eszközöket, szoftvereket forgalmazó cégek kiállításait is megtekinthették.

A szűk magyar bányamérő közösség összetartozását a kellemes hangulatú baráti vacsora és az ezt követő – a szellemi bölcsőként tisztelt Selmecebányai Akadémia hagyományait ápoló – szakest erősítette.

A rendezvény résztvevői rövid kirándulás során izelítőt kaphattak Salgótarján bányászati múltjából és a környék természeti szépségeiből.

Abuczki Attila

A Budapesti Helyi Szervezet életéből Szakmai program Oroszlányban és Márkushegyen

2005. szeptember 6-án szakmai programot bonyolítottunk le, melynek keretében először Balog Tibor bányabiztonsági mérnök és Sztójkov István ny. főaknász vezetésével megtekinthettük az Oroszlányi Bányászati Múzeumot, és azon belül is a „Gépesített szénbányászat Magyarországon 1950–2000 Oroszlány XX-as akna” című, megújított kiállítást, melyet 2005. szeptember 2-án nyitott meg dr. Esztó Péter, a Magyar Bányászati Hivatal elnöke. A kiállítás osztatlan sikert váltott ki tagjaink körében.

Ezt követően a Márkushegyi Bányauzemben Vicsai János bányauzemi vezető főmérnök magas színvonalú, nagy szakmai tartalommal megtartott előadását hallgattuk meg, majd fehér asztal mellett folytatódott az a szakmai konzultációs beszélgetés, ami még az üzemben kezdődött.

A program résztvevői nevében ezúton is köszönjük az Oroszlányi Szervezet tagjainak a szívélyes fogadtatást és a színvonalas program biztosítását.

Dr. Horn János

Dr. Vajda György előadása Sopronban

Helyi Szervezetünk Sopronban és környékén élő tagjai részére a Budapesten rendezetteken kívül évente két programot bonyolít le Sopronban is. Az ezévi második rendezvény 2005. szeptember 13-án volt a Központi Bányászati Múzeumban.

A program kezdetén megemlékeztünk az 1945. szeptember 13-án, Brennbergbányán bekövetkezett bányászerecséltenség áldozatairól. Ekkor 22 bányász szenvedett hősi halált a bányá történetében addig ismeretlen katasztrófa, szénporrobbanás miatt.

Ezután dr. Kovácsné Bircher Erzsébet, a múzeum igazgató asszonya adott tájékoztatást az eddig megvalósított kiállításokról és a közeljövő terveiről, majd dr. Vajda György, a MTA rendes tagja „Kitekintés az energetika jövőjébe” című, számos ábrával illusztrált előadása következett. Az előadás után hozzászólásokra, kérdésekre került sor, amelyekre igen tartalmas, mindenre kiterjedő válaszokat kaptunk.

Rövid szünet után dr. Horn János, a Helyi Szervezet elnöke tájékoztatta a megjelenteket a legfrissebb – nemcsak egyesületi, szakmai – történekekről (pl. a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar tanévnyitója, a CO₂ Nemzeti Kiosztási Terv, az 55. Bányásznapi központi ünnepsége).

Molnár László tiszteleti tagunk ismét felolvasta a BKL Bányászat 2005/2. számában (p. 37.) megjelent írásának azt a részét, amelyben felvetette a soproni Helyi Csoport megalakítását, és ismét megfontolásra javasolta ezt a kérdést. Miután több hozzászólás nem hangzott el, dr. Horn János válaszában emlékeztetett arra, hogy Molnár László ezt a témát a 2005. január 25-ei soproni programon is felvetette, és akkor ezt a kérdést – legalábbis akkor úgy gondolta – lezártuk, melyről a BKL Bányászat 2005/1. számában (p.: 54.) tájékoztató is jelent meg.

A program a Rondella étterem különtermében, fehér asztal mellett folytatódott, ahol a korábbi évek hagyományainak megfelelően a Helyi Szervezet elnöke magánkönyvtárának darabjaiból zajlott le a sorsolás.

A soproni program utáni napon a Helyi Szervezet elnöke az alábbi levelet küldte el a Sopronban és környékén élő tagársaknak, valamint a Bányászati Szakosztály elnökének:

„Tisztelt Sopronban vagy környékén lakó, kedves tagtársak!

Égész úton hazafelé azon gondolkoztam, hogy miért kell nekem mindig 'harcba szállni' azért, hogy a Sopronban vagy környékén élő tagtársaink az OMBKE Bányászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezetéhez tartozzanak.

A válasz magamban eddig mindig az volt – mint ahogy korábban is javasoltam –, hogy ne legyenek ún. 'szervezeteken kívüliek' és kapjanak megfelelő információkat az egyesületi, illetve a helyi szervezetünk szakmai előadásairól, emellett Sopron város, az ott élő évfolyamtársaim, a kedves kollegák mindig szívemhez közel álltak és állnak.

Molnár László aranydiplomás bányamérnök – akivel én úgy gondolom, hogy barátságban vagyunk – korábbi BKL Bányászati Szakosztály üléseken megjelent leveleiben, valamint a 2005. szeptember 13-ai ülésen ismételt szóba hozta a soproni szervezet/csoport megalakítását célzó gondolatát.

A ragaszkodásomat (tudom, hogy ez rossz szó, de jobb nem jutott az eszembe) feladtam, és ezért a Bányászati Szakosztály soron következő ülésén bejelentem, hogy miután az OMBKE Alapszabályának 18. § |1/ pontja alapján a helyi szervezetek a 6. § |4/ pontja alapján alakulhatnak meg, mely szerint 'a szakosztályokon belül a szakosztályi küldöttgyűlés jóváhagyásával helyi szervezetek és szakcsoportok alakulhatnak. Helyi szervezeteket az azonos területi (földrajzi) kötődésű tagok hozhatnak létre', a Szakosztály vezetése fogadja el a soproni helyi szervezet megalakítását.

Kérje fel az OMBKE Bányászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezet soproni vezetőségi tagját, Horváth József urat, hogy a soron következő – várhatóan decemberben megtartandó – találkozóán választassa meg a Jelölő Bizottságot, és legkésőbb 2006. január 10-ig történjen meg a választás. A Sopronban vagy környékén élő tagdíját az OMBKE központja 2006. január 1-től külön kezelje, és a nyilvántartást is eszerint vezesse. A Budapesti Helyi Szervezet a költségeket 2005. december 31-ig vállalja.

Természetesen semmi sértődés nincs bennem, sőt, ha egyes soproni rendezvényekre meghívást kapok, akkor azokon megpróbálok részt venni, de úgy gondolom, hogy ezzel a lépéssel egy pár soproni tagtársunk óhaját teljesíteni tudtam.

Jó szerencsét!

Dr. Horn János

Budapest, 2005. szeptember 14."

A további fejleményekről lapunk olvasóit tájékoztatni fogjuk.

Dr. Horn János

Előadás Gyöngyös történetéről

2005. május 24-én az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének szervezésében Gyöngyösön a Honvéd Kaszinóban dr. Misóczki Lajos egyetemi tanár tartott előadást Gyöngyösről.

A kitűnő földrajzi és domborzati helyzetnek köszönhetően a kőkorszaktól a bronzkorszakon át lakott hely volt Gyöngyös és környéke, mely 1100 éve folyamatosan magyar település. Néhány adat az 1100 évből: I. Károly Róbert 1334. május 5-én, Visegrádon Szécsényi Farkas Tamásnak adott kiváltságot, s ettől az időtől öt évszázadon át földesúri mezőváros volt. Gazdaságának egyik megalapozója a szőlészeti-borászat lett. Élénk hitéletére a mai „Nagy-templom” elődje és a XIV. században itt megtelepedett ferencesek mélyen gyökerező pasztorációs tevékenysége utal. II. Ulászló pihent meg seregével városunkban, mely 1592-1687-ig török megszállás alatt állt. II. Rákóczi Ferenc hadaihoz 1703. október 4-én csatlakozott Almásy János

gyöngyösi földbirtokos, és katonákkal, terményekkel, borral szolgálta a szabadságharc ügyét. 1829-ben Vörösmarty Mihály, másfél évtized múlva Petőfi Sándor járt Gyöngyösön. Az 1848-as forradalomban városunk katonái is harcoltak. A megtorlás éveiben itt bujdosott Bajza József, Zalár József.

Beszélt az előadó a kereskedelem, az ipar fejlődéséről. Elmondta, hogy 1854-ben 18 céhben 34 féle mesterséget üztek. 1870-ben megnyílt a Vámosgyörk-Gyöngyös közötti vasúti szárnyvonal. Szólt az 1880-as években pusztító filoxéra vesztéről, a kulturális életről, a polgárosodásról, az I. világháborúról, a kommunéveiről. Megemlékezett a polgármesterekről, a különböző szervezetekről, amelyek a város fejlődését elősegítették. Az 1904-es, az 1917-es tűzvészről, az újjáépítésről.

Külön szólt dr. Puky Árpád polgármesterről, aki 1919-1942-ig nagyon sokat tett a városért. Részletesen elemezte az I. és II. világháború közötti időszakot, a zsidóüldözést, a II. világháború utáni újjáépítést. Beszélt az ipar fejlesztéséről, a bányászati tevékenységről. A város arculatát is megváltoztatta a XII-es akna, az ércbánya és a külfejtéses bányászat kialakulása, amely családok százainak, ezreinek adott munkalehetőséget, lakást. Elemezte az 1956-os forradalom eseményeit, majd az 1990-es rendszerváltás körülményeit és a mai bonyolult politikai-gazdasági helyzetet.

A nagy érdeklődést kiváltó előadáshoz hozzászóltak és kérdéseket tettek fel: Iván Lajos, Hamza Jenő, Lavrincz József, Nagy László, Türi Elemér, Horváth Gusztáv, Karacs Imre, Varga József.

Az előadást e sorok írója köszönte meg dr. Misóczki Lajos professzornak.

Dr. Szabó Imre

Erdész-bányász szakestély

A 2005-ös év Rák havának Iván napján, Varbón, az Észak-erdő Főnagysági Erdészházában az Országos Erdészeti Egyesület helyi szervezete rendezte a „Szén helyett fát égető” szakestélyt, melyre gyönyörű nyári időben gyülekeztek az erdész, bányász és kohász egyenruhás firmák, akik örömmel fogadták Steiner József, a Precíz Majos Domus invitáló céduláját, baráti meghívóját.

A kedvesen kínált „bemelegítő” után elfogyasztott vadpörkölt és sör eleve biztosította az est sikerét, és nem is kellett sokáig várnai arra, hogy felcsendüljön a jól ismert dallam: „Nincs még nékünk elnökünk...”. Rövid idő után már Markó István, a Gyurkó vállán volt az elnöki szalag, aki legott általános eks-sel nyerte el a jelenlévők szimpátiáját és nevezte ki a tisztségviselőket. Az erdész, ill. bányász Kontrapunkt Virág István, a Alkimista és Hornyánszki Antal, a Csubor lett. A nótabírói tisztelet Törő György, a Pikulás és Lóránt Miklós, a Gyökér látták el.

Az elnök bevezetőjében visszaemlékezett a közös selmeci múlttra, az azóta eltelt időkre. A firmák a cantus-praeseseke vezetésével úgy énekelték az egyetemi nótákat, mintha évek óta együtt gyakorolták volna, pedig nagy többségük most találkozott először. Ki kell emelni dr. Járasi Lőrinc, a Mosolygó hozzászólását, aki az összetartozást, a közös múltton kialakuló igaz barátságot emelte ki. Törő György Körössy Tamás „Sziporkák” c. írását olvasta fel nagy sikerrel.

A szakestély a himnuszokkal ért véget, de az együtt maradt firmák éjfélig „énekóra”-t tartottak a bükki fák védelme alatt. Mások is megismételjük – hangzott el a búcsúzáskor.

Úgy legyen!

Lóránt Miklós

Az OMBKE Tatabányai Szervezetének kirándulása a Balaton-felvidéken

A nagyhírű tatabányai szénbányászat utolsó bányáját, a Mány I/a bányüzemet 2004-ben bezárták. Ezzel a térségben korábban több ezer dolgozót foglalkoztató nagyvállalat fokozatos leépítések és átalakítások után befejezte tevékenységét. Mi maradhatott ezután? Csupán az emlékek.

Kézenfekvő volt, hogy az OMBKE Tatabányai Szervezete nosztalgia kirándulást szervezen abba a két üdülőbe, ahol korábban továbbképzéseken, üdüléseken, együttléteken vettünk részt. Emlékszünk arra, hogy Balatonyörökön milyen kellemes volt a hetvenes-nyolcvanas években az a három-négy nap, amikor a műszaki és gazdasági szakembereknek rendezett továbbképzéseken hallgattuk az aktuális előadásokat, vitatkoztunk, hozzászóltunk. Feledhetetlenek voltak ez alkalommal a dalтанulások, a szalonnasütések, a nagy beszélgetések, a fürdéshek Hévízen és a jó ebédek.

Ezeket a szép emlékeket kívántuk felidézni, amikor meghirdettük a „csak a szépre emlékezünk” mottójú kirándulást 2005. június elejére. Sok volt a jelentkező, ezért egy „nagy” busszal indultunk 2005. június 3-án, pénteken reggel Tatabányáról. A Csóri Csuka Csárda után a második állomásunk Uzabánya volt, ahol *Horváth József* igazgató fogadott bennünket, aki ismertette a bányát, sőt egy robbantást is bemutatott a bányában, majd egy kiváló ebédet fogyasztottunk el. A bensőséges vendéglátást bányásznoták eléneklésével köszöntük meg.

Ezután utunk Balatonyörökre vezetett, ahol igazán átadhattuk magunkat az emlékeknek. A régi előadások színhelyén, a nagyteremben meghallgattuk *Bangó László* szállodavezető előadását, majd megnéztük-meghallgattuk a *Rozmaringos Bányász Egylet* legújabb, DVD-re felvett műsorát, végül a régi gyerektáborban rendezett „szalonnasütésen” énekeltek, beszélgettünk, felidéztek a múlt eseményeit.

Másnap egész napos kiránduláson vettünk részt a Balaton-felvidéken. Idegenvezetőnek a környéket legjobban ismerő *R. Szabó István* bányageológust kértük fel. Kíséretével néztük meg Tapolcán a tavakat és a belvárost, Salföldön a Természetvédelmi Majort, ahol lovaskocsi-túrán vettünk részt, miközben ittuk a jó balatoni borokat és úgy énekeltek, hogy még a lovak is jobban szedték a lábukat. A révfülöpi ebéd után *R. Szabó István* barátunk a Hegyestű Geológiai Bemutatóhelyre, majd az „ingókövekhez” vezetett bennünket. A nap fénypontja ezután következett: Sümegen várjátékokat néztünk, középkori vacsorát fogyasztottunk, hastáncot járó leányt és tűznyelő mutatóványosokat csodáltunk.

Az utolsó napon délelőtti nosztalgiautunk Hévízre, a CARBONA Gyógyüdülőbe vezetett. Sokunk – annak idején – itt lelt gyógyulást a kemény bányamunka betegségeiből. A modern gyógyszálló gyönyörű, de már egészen más, mint régen volt, amikor otthonosnak, magunkénak mondhattuk. A vasárnapi ebéd után – útban hazafelé – Várpalotán találkoztunk az OMBKE Várpalotai Szervezetének vezetőivel. *Hermann György* és *Huszár József* kíséretében megnéztük a Bányamúzeumot, majd a jó várpalotai bor mellett beszélgettünk, énekeltek. Végül – a korábban minden alkalommal megállóhelynek számító – Gánton vacsoráztunk meg, és beszélgettünk a kiránduláson szerzett friss élményekről.

Jó volt a „szépre emlékezni”, jó volt nosztalgizálni, remélem, mindenki így van ezzel!

Sóki Imre

Egy előremutató kezdeményezés

A *KÓKA Kő- és Kavicsbányászati Kft.* az OMBKE jogi tagvállalata a selmeci hagyományok ápolásán belül az ottani professzorsírok „fizikai ápolása” és rendszeres karbantartása érdekében megállapodást kezdeményezett és kötött az ebben a témában a miskolci egyetemi hallgatókat képviselő Bányamérnök-képzésért Alapítvánnyal. A felek szíves engedelmeivel a megállapodás szövegét alább közöljük:

„Megállapodás a *KÓKA Kő- és Kavicsbányászati Kft.* (Budapest) mint **Felajánló**, valamint a *Bányamérnök-képzésért Alapítvány* (Miskolc) mint Fogadó között az „Alma Mater”, a *selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia hagyományainak őrzése, ápolása, s ennek keretében a selmecbányai temetőben lévő akadémiai professzor-sírok gondozása érdekében.*

A **Felajánló** vállalja, hogy e megállapodást követően minden év augusztus 01-ig a **Fogadó** számlájára 200 (azaz kétszáz) EUR-nak megfelelő összeget 'gondozzuk emlékeinket' megjelöléssel átutal.

A **Fogadó** ezen összeg terhére a mindenkori „bányamérnök hallgatók” körében megszervezi, hogy a hallgatók – a hagyomány fenntarthatósága érdekében minden évben ötöd- és negyedévesek részvételével – a **Fogadó** által megjelölt, a selmecbányai temetőben nyugvó akadémiai professzorok sírjait a hagyományosan szeptember közepére szervezett Selmecbányai Szalamander alkalmával tartandó koszorúzás, avagy egyéb megemlékezés idejére rendbe rakják (gasztalanítják, letisztítják, környezetét elrendezik).

Amennyiben a **Felajánló** előre látja, hogy ezen felajánlásának – bármilyen okból – nem tud eleget tenni, köteles arról a **Fogadót** értesíteni, hogy a **Fogadónak** ideje legyen arra, hogy a hagyományörző kötelezettség anyagi háttérének megteremtésére másik támogató(ka)t tudjon bevonni.

Amennyiben a **Fogadó** úgy érzi, hogy a felajánlott összegből a vállalat már nem teljesíthető, kezdeményezzen a **Felajánlóval**, avagy szükség esetén további támogatókkal egyeztetést a szükséges anyagi háttér megteremtése céljából.

Mind a **Felajánló**, mind a **Fogadó** lépéseket fog tenni annak érdekében, hogy a Selmeci Akadémiáról eredő bányász, kohász, és erdész szakot képviselő további vállalkozások is tegyenek hasonló felajánlásokat a soproni, miskolci, budapesti vagy más települések temetőiben nyugvó Professzoraink sírjainak ápolására.

Miskolc, 2005. július 03.”

Sok sikert és hosszú együttműködést kívánunk e nemes gondolat megvalósítóinak!

Szerkesztőség

Bányászati munkavédelmi konferencia és fórum

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 2005. november 16-17-én Bányászati Munkavédelmi Konferenciát és Fórumot rendez Budapesten, a Tulip Inn Budapest Millennium Hotelban (Üllői út 94-98.).

A konferencia célja tájékoztatást adni a munkavédelem területén alkalmazandó követelményekről, a jogérvényesítésről és a jogalkalmazás ellenőrzéséről a dolgozók munkahelyi biztonságának, egészségének és közérzetének a javítása érdekében, az EU vonatkozó célkitűzéseivel összhangban.

A konferencia védnöke dr. Esztó Péter, a Magyar Bányászati Hivatal elnöke.

További információk az OMBKE titkárságán (1-201-7337), vagy honlapján (www.ombkenet.hu).

OMBKE

Külföldi Hírek

A bányászat jövője, nemzetközi konferencia Skelleftea-ban

A Svéd Bányászati Szövetség másodízben rendezte meg a *bányászat és környezete* témára összpontosító nemzetközi konferenciát a svéd színesérc-nemesérc bányászat és kohászat központjában, a sarkkör közelében, a Botteni-öböl partján fekvő Skelleftea-ban.

A konferencián 28 országból több mint 200 résztvevő 115 előadást tartott. Az előadások fő témacsoportjai: Fenntartható fejlődés és bányászat, Bányászat és társadalom, Meddőkezelés, Remediáció, Újrahasznosítás, Elektronikus hulladékhasznosítás, Bányabezárás voltak. Az előadások kivonata a www.dcc.uni-miskolc.hu honlapon, a magyar előadások a ME Földtan-Teleptani Tanszék honlapján olvashatók.

Magyarországról a Gyöngyösorszi bánya bezárásával kapcsolatos előzetes geokémiai értékelésről számolt be a *Földessy János, Böhm József, Márai Viktor* (Miskolci Egyetem), *Bánik Jenő* (Mecsekérc Rt.), *Camilla Fredriksson* (CENTEK, Svédország) alkotta munkacsoport. *Földessy János* egy másik előadásban áttekintést adott a bányászat és környezet keltette konfliktusokról, és a megoldások kereséséről a közép-kelet európai régióban.

A konferencia keretében alkalom nyílt a New Boliden AB Rönnskar kohóüzemének megtekintésére.

A konferencia világossá tette, hogy a bányászati meddő elhelyezés és kezelés megoldatlan kérdéseinek megválaszolására világszerte óriási erőfeszítések folynak, az egyre szigorúbb környezeti követelmények, a bányabezárásokhoz kapcsolódó környezeti felelősség növekedésével. Ezek az erőfeszítések ma már nemcsak a hagyományos eljárás-technológiák felülvizsgálatára, hanem egyre inkább a teljes bányászati ciklusra és a lelőhely teljes élettartamára kiterjednek. Az eszközök között a különböző kémiai kezelések mellett növekvő teret kap a mikrobiológia.

A környezeti problémák méretét jellemzi, hogy az Egyesült Államok ma működő bányauzemeinek nyilvántartott, összesített teljes tőkeértéke már nem fedezi az ugyanezen bányauzemeiket terhelő környezeti felelősség értékét.

Dr. Földessy János

Angol-kínai maróhenger gyártás

Az angol Hydra Mining Tools és a kínai Tai Yuan Mining Machinery Group *maróhengerek jövesztő dobjainak közös gyártására kötött szerződést*. A Hydra tíz éve vezető helyet foglal el a jövesztő dobok gyártásában a világon. Két gyára van Angliában, egy-egy az USA-ban és Dél-Afrikában. A tervezett új gyárat Kínában, Tai Yuan városban építik fel. A Hydra átadja a teljes gyártási technológiát, valamint gondoskodik a jövőbeni fejlesztések bevezetéséről is. A vállalat vezetője – Gordon Mc Shanon – szerint a jövesztő dobok gyártásában ez lesz a világon a legnagyobb kapacitású üzem.

Engineering and Mining Journal, 2005. augusztus

Bogdán Kálmán

Kína fékezi kokszt exportját

A Világkereskedelmi Szervezetnek (WTO) tett ajánlata szerint Kína 2006-ban kis mértékben visszafogja kokszt exportját, jelentette be Hou Shiguo, az Iparpolitikai Szervezet igazgatóhelyettese a Pekingben tartott nemzetközi szén-, kokszt- és

vegyipari fórumon. Ez a döntés – mondta – még nem jelenti azt, hogy Kína lemond a kokszt exportban betöltött vezető szerepéről. Éves exportja így is 15 Mt-ra emelkedett a megelőző 14 Mt-ról, a legnagyobb növekedést (70%) 2005 első negyedévében érte el a szénkereskedelmük.

Engineering and Mining Journal, 2005 június

Bogdán Kálmán

Nyeréses a Cseh Széncsoport

A cseh Karbon Invest két feketeszen termelő vállalata, az OKD (Ostrava) és a CMD (Ceskomoravske Doly) 2004-ben nyereséges évet zárt: az OKD 4,16 Mrd korona, a CMD pedig 931 millió korona profitot ért el.

Az OKD 13,2 Mt szenet és 1,3 Mt koksztot, a CMD 2,37 Mt szenet értékesített 2004-ben, ugyanakkor mindkét vállalat jelentős összegeket ruházott be új technológiákra és bányagépek vásárlására (OKD 2,077 Mrd korona, CMD 513,8 M korona).

Engineering and Mining Journal, 2005. május

Bogdán Kálmán

Bankhitelek a kínai szénbányák számára

Kína legnagyobb széntermelő vállalata – a Shenhua Csoport – 1,5 Mrd dolláros hitelre kap lehetőséget a Kínai Nemzetközi Tőkés Csoport, a Merrill Lynch és a Deutsche Bank részvételével, míg a második legnagyobb vállalat, a Kínai Nemzeti Szén Csoport 1,0 Mrd dolláros hitelt kap a Morgan Stanley-től és a Kínai Nemzetközi Tőkés Csoporttól (CICC). A szerződéseket 2005-ben és 2006 második negyedévében kötik meg.

Engineering and Mining Journal, 2005. május

Bogdán Kálmán

Európa legnagyobb naperóműve

Európa egyik legnagyobb napenergia erőművét létesítették az ausztriai Voralberg Grobes Walsertal völgyében. A két hektár területen felépített, különleges napkövető rendszerrel ellátott, 4000 négyzetméter kollektor felületű erőmű 420 kW csúcsteljesítményt szolgáltat és 150 háztartást lát el megújuló energiával. A 300 napkollektort 70 villanymotor mozgatja olyan módon, hogy mindig optimális energiavételezést biztosítson. A 21 magánvállalkozó által létrehozott beruházás megtérülési ideje 10 év.

VEÖ JOURNAL, 2003. szeptember

Dr. Horn János

Franciaországban épül a fúziós erőmű

Kétéves csúszás után végleg eldőlt, hogy Franciaországban épül meg a világ legnagyobb kísérleti fúziós reaktora, a Nemzetközi Termonukleáris Kísérleti Reaktor, az ITER, ami jelentőségében és méretében a nemzetközi őrállomáshoz fogható vállalkozás. Az ITER megépítésére az USA, Oroszország, az EU, Japán, Kína és Dél-Korea fogott össze. A 12 milliárd eurót felemésztő beruházás helyszíne a dél franciaországi Cadarache lesz.

Dr. Horn János

Köszöntjük Tagtársainkat születésnapjukon!

Visnyovszky Roland általános mérnök július 21-én töltötte be 75-ik életévét.
Fekete István okl. bányamérnök július 31-én töltötte be 70-ik életévét.
Cserhádi József okl. bányamérnök augusztus 2-án töltötte be 70-ik életévét.
Flórián Gusztáv okl. bányagépész mérnök, okl. bányagazdasági mérnök augusztus 4-én töltötte be 80-ik életévét.
Domonkos Kálmán okl. bányamérnök augusztus 5-én töltötte be 70-ik életévét.
Kozma Lajos bányatechnikus augusztus 10-én töltötte be 75-ik életévét.
Lakatos István okl. bányamérnök augusztus 13-án töltötte be 70-ik életévét.
Szakos Péter okl. építőmérnök augusztus 14-én töltötte be 80-ik életévét.
Vágó József okl. bányagépész mérnök augusztus 15-én töltötte be 70-ik életévét.
Dr. Faller Gusztávné augusztus 18-án töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Schmotzer Imre okl. bányamérnök augusztus 23-án töltötte be 70-ik életévét.
Cifka István okl. gépészmérnök augusztus 24-én töltötte be 80-ik életévét.
Kollár Ervin okl. bányamérnök augusztus 26-án töltötte be 70-ik életévét.
Szokody László augusztus 26-án töltötte be 70-ik életévét.
Eckl István bányatechnikus augusztus 27-én töltötte be 80-ik életévét.
Kulp Holló István bányatechnikus augusztus 28-án töltötte be 70-ik életévét.
Kosztolánczi Gyula okl. bányagazdasági mérnök szeptember 7-én töltötte be 70-ik életévét.
Ciczlavicz Lajos okl. bányamérnök szeptember 8-án töltötte be 85-ik életévét.
Székeley Tibor okl. bányamérnök szeptember 12-én töltötte be 80-ik életévét.
Fiskál Lőrinc okl. bányagépész mérnök szeptember 15-én töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Bánki Imre okl. gépészmérnök szeptember 18-án töltötte be 75-ik életévét.
Tóth Attila okl. földmérő mérnök szeptember 18-án töltötte be 70-ik életévét.
Böhm Gyula technikus szeptember 27-én töltötte be 70-ik életévét.
Szabó Lászlóné okl. bányamérnök szeptember 29-én töltötte be 75-ik életévét.
N. László Endre okl. tanár szeptember 30-án töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Tóth István okl. bányamérnök, tiszteleti tag október 3-án töltötte be 75-ik életévét.
Wolf György okl. bányamérnök október 9-én töltötte be 75-ik életévét.
Budai Lajos okl. bányamérnök október 11-én töltötte be 70-ik életévét.
Dr. Tamásy István okl. bányamérnök, tiszteleti tag október 12-én töltötte be 80-ik életévét.
Horváth Miklós bányatechnikus október 14-én töltötte be 70-ik életévét.
Dr. Vankó Richárd okl. gépészmérnök október 16-án töltötte be 90-ik életévét.
Hardy János bányatechnikus október 20-án töltötte be 75-ik életévét.
Üveges János okl. bányagépész mérnök, okl. bányagazdasági mérnök október 20-án töltötte be 75-ik életévét.
Szirtes Béla okl. bányamérnök, tiszteleti tag október 24-én töltötte be 75-ik életévét.
Mendly Lajos okl. földmérő mérnök október 27-én töltötte be 75-ik életévét.

Ezúton gratulálunk tisztelt Tagtársainknak, kívánunk még sok boldog születésnapot, jó egészséget és

Jó szerencsét!

Visnyovszky Roland

Fekete István

Cserhádi József

Flórián Gusztáv

Domonkos Kálmán

Kozma Lajos

Lakatos István

Szakos Péter

Vágó József

Dr. Schmotzer Imre

Cifka István

Kollár Ervin

Szokody László

Eckl István

Kulp Holló István

Kosztolánczi Gyula

Cziczlavicz Lajos

Székely Tibor

Fiskál Lőrinc

Tóth Attila

Böhm Gyula

Szabó Lászlóné

N. László Endre

Dr. Tóth István

Wolf György

Budai Lajos

Dr. Tamásy István

Horváth Miklós

Dr. Vankó Richárd

Hardy János

Üveges János

Szirtes Béla

Mendly Lajos

Köszöntjük a 2005-ben vas-, gyémánt- és aranyoklevéllel kitüntetett kollégáinkat!

2005. szeptember 10-én, a tanévnyitó Nyilvános Ünnepi Egyetemi Tanácsülés keretében adták át az Alma Materben 65, 60 és 50 éve végzett bányamérnökök, geofizikus mérnökök és kohómérnökök részére a vas-, a gyémánt- és aranyoklevelet. Ebben az évben a Műszaki Földtudományi Kar Tanácsának előterjesztése alapján, a Bányamérnöki Kar egykori hallgatói közül 2 fő vasoklevél, 2 fő gyémántoklevél 9 fő aranyoklevél jubileumi diploma kitüntetésben részesült.

A jubileumi oklevelek viszonylag alacsony számát az magyarázza, hogy ötven évvel ezelőtt a tanulmányi időt 10 félfévre növelték, és így az 1955-ben valétált hallgatók csak az 1956. év során védhették meg diplomaterveiket és szereztek oklevelet. A kitüntetett firmáink nevében *Perger István* aranyokleveles bányamérnök mondott köszönetet az Alma Maternek és adott néhány megszívlelendő jó tanácsot az új elsőéves hallgatóknak.

Az ünnepség után a Műszaki Földtudományi Kar vendégül látta a kitüntetett kollégáinkat és hozzátartozóikat. Az ebéden, a kar nevében *dr. Kovács Ferenc* akadémikus, egyetemi tanár mondott köszöntőt, míg az OMBKE részéről *Pálffy Gábor* bányamérnök szólt a jubileumi okleveles mérnökeinkhez.

Büszkék vagyunk a most díszoklevelet átvevőkre, az Alma Mater egykori diákjaira. Tisztességes, szorgalmas és sikeres munkájuk szolgáljon példaként mai és jövőbeni hallgatóknak egyaránt! A díszoklevelet átvevőknek nagy tisztelettel gratulálunk, további jó erőt, egészséget, nyugodt, békés, hosszú életet kívánunk!

A tiszteletdiplomában részesült vas-, gyémánt- és aranyokleveles mérnökök életpályáját a Műszaki Földtudományi Kar külön kiadványban foglalta össze és 100 példányban közreadta.

Dr. Bóhm József dékán
ME Műszaki Földtudományi Kar

Vasoklevél jubileumi diplomában részesültek

Csaba Károly gyémántokleveles bányamérnök
Hansági Imre gyémántokleveles bányamérnök

Gyémántoklevél jubileumi diplomában részesültek

Sztraka János aranyokleveles bányamérnök
Vizi László aranyokleveles bányamérnök

Aranyoklevél jubileumi diplomában részesültek

Dr. Antal Jánosné Várnai Ágnes okl. bányagépész szakmérnök
Balogh Gábor okl. bányagépész szakmérnök
Demeter Tibor okl. bányaművelő mérnök
Fecskés Mihály okl. bányaművelő mérnök
Paál Ernő okl. geofizikus mérnök
Perger István okl. bányaművelő mérnök
Porkoláb Miklós okl. bányagépész szakmérnök
Sztari Miklós okl. bányaművelő mérnök
Varga Ede okl. geofizikus mérnök

E helyről is tisztelettel gratulálunk valamennyi kitüntetettnek! Közülük a Bányászati Szakosztály tagjainak rövid életútját a következőkben ismertetjük.

Vasoklevelet kapott:

Csaba Károly gyémántokleveles bányamérnök

1912. október 13-án *Csepelen* született. *Bányamérnöki oklevelét* 1940-ben *Sopronban* nyerte el. 1946 közepéig a *Magyar Állami Ércbánya és Kohóművek recski bányáüzemében* volt üzemmérnök, majd rövid ideig az *úrkuuti mangánércbányánál* dolgozott. 1947 és 1951 között a *nógrádi Nemti szénbányáüzemet* vezette. 1951 nyarán az *Ércbányászati Feltáró Vállalat* főmérnökévé nevezték ki, ezt a munkakört – több szervezeti névváltoztatással – 1969 júniusáig töltötte be. Ezután az *OEÁ Dunántúli Műveinek* főmérnöke volt *Pilisvörösvárott* 1973. évi nyugállományba vonulásáig. Nyugdíjasként még 1990-ig tevékenykedett itt, mint műszaki-gazdasági tanácsadó.

Nógrádban ő nyitotta meg a *Ménkes szénbányát*, irányításával folyt a *Pátka-szűzvári szinesérc-és fluoritbánya* feltárása, majd a flotálómű építése, jelentős szerepe volt a pilisvörösvári dolomitbánya és feldolgozómű, ill. termékeinek fejlesztésében (közetszagatásos jövesztés, őrlés, *Terranova* nemes-vakolat gyártás). Emellett számos kutatásban vett részt a *Velencei-hegységben*, *Telkibányán*, *Nagybörzsönyben*, a *Mátra-hegységben*, *Hegyalján* és még számos helyen az országban.

Eredményes munkáját a *Munka Érdemérem*, a *Bányászati Kiváló Dolgozója*, a *Bányászati Szolgálati Érdemérem* fokozatai és többszöri *Kiváló Dolgozó*, kitüntetésekkel ismerték el. Egyesületünknek 1949 óta tagja, a *Sóltz Vilmos Jubileumi Emlékérem* tulajdonosa.

Hansági Imre gyémántokleveles bányamérnök

Celldömölkön született 1916. augusztus 24-én. *Soproni* egyetemi tanulmányainak megkezdése előtt egy évig a *várpalotai lignitbányászaton* gyakornokoskodott. *Bányamérnöki oklevelét* 1940-ben szerezte meg. 1945-ig a *Kisgyóni szénbányáüzem* vezetője volt (katonai szolgálattal és hadifogsággal megszakítva), majd *Egercsehüben* és *Sajószentpéteren* volt bányáüzem-vezető, innen helyezték át az *Országos Terhivatalba*, ahol rövidesen osztályvezetői rangra emelkedett. Ebben az időszakban a *Budapesti Műszaki Egyetem* meghívott előadója és az *MTA bányászati bizottságának titkára* is volt.

1952-ben koholt vádak alapján letartóztatták, és 17 hónapig volt vizsgálati fogságban. 1954 és 1956 között az *Ajka melletti Jókai szénbánya* üzemvezető főmérnöke lett. Az 1956-os forradalom leverése után újabb letartóztatástól tartava családotól külföldre menekült. 1957-től 1981. évi nyugállományba vonulásáig a svéd vasércbányászaton a *LKAB vállalatnál Kirunában*, majd *Stockholmban* dolgozott, először mint kutatómérnök, azután főmérnök, végül mint az általa felállított kőzetmechanikai osztály vezetője. 1976-77-ben a *luleai műszaki egyetemen kőzetmechanikát* oktatott. Nyugdíjasként 1982-90 között a *Malmexport* és a *Procordia cég* tanácsadójaként működött.

Sajószentpéteren ő vezette be a vékony telepi frontfejtéses művelést, az LKAB üzemében a *kőzetmechanikai számításon alapuló biztosítástervezést*. Találmányai közül az *előfeszített kőzethorgonyos biztosítás és a magazinfejtés* új módszerei a legjelentősebbek (ez utóbbit tiszteletére Hansági-fejtésnek nevezték el). 50-nél több publikációja közül a *Gyakorlati kőzetmechanika az ércbányászatban* c. könyve 1985-ben magyarul is megjelent. Néhány évig a *Nemzetközi Kőzetmechanikai Iroda ércbányászati bizottságának vezetői tisztségét* töltötte be. A magyar bányászat fejlesztését svédországi tanulmányutak előkészítésével, szakcikkekkel, előadásokkal segítette elő. Egyesületünknek 1941-ben lett tagja, letartóztatása előtt a *bányászati szakosztály titkára* volt.

Gyémántoklevelet kapott:

Sztraka János aranyoklevelés bányamérnök

1924-ben született Várpalotán. Középiskoláit a Cisztercita-rend gimnáziumában Egerben, majd Székesfehérváron végezte. 1941-ben iratkozott be a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Bányamérnöki Karára, ahol 1945-ben szerzett bányamérnöki oklevelet. 1963-ban Miskolcon bányaiipari gazdasági mérnöki diplomát szerzett.

1945-től 1951-ig *Dorogon* üzem-mérnöként, később üzemvezetőként dolgozott. 1951-ben helyezték a szénbányászatot irányító *minisztériumba*, ahonnan 1984-ben vonult nyugdíjba. A minisztérium többszöri átszervezése feladatkörét nem érintette, munkáját a miniszter, illetve a bányászatot irányító államtitkár műszaki titkáráként végezte. 1984-től jelenleg is a SYSTEM CONSULTING Rt. műszaki tanácsadója.

Egy könyv és folyóiratcikk jelzi tudományos munkásságát. Életpályája elismeréseként 1984-ben megkapta a *Munka Érdemrend* bronz fokozatát. Az OMBKE-nek 1945 óta tagja.

Vizi László aranyoklevelés bányamérnök

1926-ban született Bánhidán. Oklevelének megszerzése után a Magyar Állami Kőszénbányák Rt. tatabányai XII., majd XV. aknájánál, később az oroszlányi XVI. és XVII. aknáknál dolgozott üzem-mérnöki beosztásban. 1948-ban a pusztavámi bányauzemben üzem-mérnöki, majd üzemvezetői munkakört töltött be. 1951-ben nevezték ki a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Szénbányászati Főosztályának termelési osztályvezetőjévé. 1953-ban a Komlói Szénbányászati Tröszt főmérnöke, majd 1954-ben igazgatója lett.

1956-ban családjával Hollandiába távozott, ahol egy útéptető vállalat aszfaltlaboratóriumának vezetője, 1974-től az igazgatóság tagja volt, 1984-ig, nyugdíjazásáig. Megkapta a holland „Oranje-Nassau Rend Lovagja” kormánykitüntetését.

Aszfalttechnológiai munkássága során főleg az aszfaltok stabilitásproblémáival, azok tömörítésével, újra felhasználásával foglalkozott. Mintegy 40 tanulmányt publikált holland, német, osztrák, magyar és belga szaklapokban. 1981-ben társ-szerzővel írt „Verdichten von Asphalt im Strassenbau” című könyvét a düsseldorfi Werner-Verlag kiadó adta ki.

Aranyoklevelet kapott:

Demeter Tibor okl. bányaművelő mérnök

1929-ben született Királdon, középiskolai tanulmányait Ózdon, egyetemi tanulmányait a Soproni Egyetemen végezte. Abszolutóriumot 1954-ben, oklevelet 1955-ben szerzett.

1954-től a *Diósgyőri Szénbányák* mérnökség vezetője, majd a *Borsodi Szénbányák* aknaüzemeiben (Annabánya, Berentebánya és Sajószentpéter II. akna) akna-vezető főmérnök, 1961-64-ben a *Miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség* területi főmérnöke volt.

1964-től az 1990. évi nyugdíjazásáig a Borsodi Szénbányák Bányaművelési Osztályán dolgozott területi főmérnöki-, osztályvezető-helyettesi-, majd osztályvezetői munkakörben. Közreműködésével a Borsodi Szénbányáknál nagyfokú termelés-koncentráció és magas gépesítettség jött létre, melynek következtében az 5 millió t/év termelést a korábbi 25 helyett 12 bányából tudták megvalósítani kedvező gazdasági eredményekkel.

A bányaművelési és műszaki fejlesztési tevékenység mellett a fiatal kollégák szakmai vetélkedőinek szervezésében, irányításában és zsűrizésében, valamint a technikus továbbképzésekben is közreműködött. Szakmai munkásságát négy esetben *Kiváló Munkáért*, 12 esetben *Kiváló Dolgozó* kitüntetéssel, ill. *Szolgálati Érdeméremmel* jutalmazták.

Az OMBKE-nek 1954-től tagja, a borsodi szervezet konferenciáin és szakmai délutánjain számos előadást tartott.

Fecskés Mihály okl. bányaművelő mérnök

1926-ban Bánhidán született. Tatabányán érettségizett, első, bányagépész szakmérnöki oklevelét az Állami Műszaki Főiskolán 1951-ben szerzte. Ezután tanulmányait Sopronban folytatta, ahol bányaművelő mérnöki oklevelet kapott 1955-ben. 1960-ban a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen bányaiipari gazdasági mérnök oklevelet szerzett.

A *Bányaberuházó Vállalatnál*, a *Bányagépalkalmazási Kísérleti és Kutató Intézetnél*, valamint a Honvéd Műszaki Csapatoknál töltött szolgálat után a *Tatabányai Szénbányák Vállalatnál* dolgozott nyugdíjazásáig. Több aknaüzemben (IX., X., XI., XIV. akna) volt üzemvezető, üzemigazgató, főmérnök, majd a vállalat központjában létesítésményi főmérnöként, műszaki tanácsadóként dolgozott. Vezetése alatt számos új biztonsági eljárást, technológiát dolgoztak ki (gyorsgát, ivóvíz-termelés, lött betonozás). Üzemi munkája mellett a tatabányai Felsőfokú Bányagazdasági Technikumban óraadó tanár is volt.

Munkáját számos kitüntetéssel (így a *Szakma Kiváló Dolgozója*, *Kiváló Újtó* arany fokozat, a *Bányász Szolgálati Érdemérem* valamennyi fokozata) ismerték el.

Perger István okl. bányaművelő mérnök

1929-ben, Halimbán született. Középiskolai tanulmányait Veszprémben és Pápán végezte. Érettségi után két évig a padragi bányauzemben dolgozott. 1951-ben nyert felvételt a Bányamérnöki Karra. Oklevelének megszerzése után a Nehézipari Minisztérium Személyzeti és Oktatási Osztálya Tatabányára irányította, ahol az *Aknász-képző Technikum* mérnök-tanárára lett. 1958-ban igazgatóhelyettesé, majd 1961-ben igazga-

tóvá nevezték ki. Ezt a beosztását 1989-ig, nyugdíjba vonulásáig töltötte be.

A technikumban a föld- és bányamérés tan, az általános- és bányagéptan, valamint az érc- és szénelőkészítéstan szaktárgyakat tanította. 1962-től a technikum keretein belül indított *Felsőfokú Bányagazdasági Technikum* igazgatói teendőit is ellátta, és 1969-ig, az intézmény

megszűnéséig a bányászati mechanika tárgy oktatója volt. Vezetése alatt a technikum látta el a dolgozó- és levelező tagozatok képzésével kapcsolatos tennivalókat is.

Jelentősebb alkotásai, munkái: a giroteodolit modelljének elkészítése, a léghálózat-számítás számítógépes modellje, a 12 tantermes, műhelycsarnokos iskola és a 200 férőhelyes kollégium építésének szervezése, irányítása.

Munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el: a *Munka Érdemrend* bronz és ezüst fokozatai, *Kiváló Bányász*, az *Oktatásügy Kiváló Dolgozója*, *Molnár János Pedagógiai Emlékérem*, a *Bányász- és a Pedagógus Szolgálati Érdemérmek*.

Az OMBKE-nek 1969-től tagja.

Sztari Miklós okl. bányaművelő mérnök

1924-ben Dövényben született. Elemi iskoláinak befejezése után, 1939-ben egy Kurtyán környéki szénbányában kezdett dolgozni. Továbbtanulásra 1949-ben nyílt lehetősége. Felvételt nyert szakérettségi-tanfolyamra, ahol 1950-ben kitűnő minősítéssel érettségizett, majd beiratkozott a Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki Karára. 1954-ben Sopronban szerzett abszolutóriumot,

melynek megszerzése után rögtön bányauzemhez helyezték ki, diplomáját 1955-ben védte meg.

A *Borsodi Szénbányászati Tröszt Kurtyáni Bányauzemében* egy külfejtésre alkalmas terület kutatását, majd megnyitását irányította. 1957-ben a külfejtés főmérnöki teendőinek ellátása mellett a lejtősakna vezetésével is megbízták. 1960-ban a *Feketevölgy-II. akna* főmérnökévé nevezték ki, ahol a szengyalus frontfejtés kísérleteit végezték. 1962-ben meghívást kapott a *Bányászati Tervező Intézetbe*, ahol a magyar szénbányászat számos üzemének fejlesztési tervét, beruházási javaslatát készítette el. A Dunántúli Generál Kivitelezési Osztályon létesítményi főmérnök lett. Részt vett a kijelölt bányák megvalósítási terveinek elkészítésében és a kivitelezés művezetésében. Nyugdíjba menetele előtt megbízott osztályvezetővé nevezték ki, majd a *Bányászati Tervező Intézet* és a *Bányászati Kutató Intézet* összevonása után a műszaki vezérigazgató mellett műszaki gazdasági tanácsadói feladatokat látott el. 1984. január 1-jén vonult nyugdíjba. A *Kiváló Dolgozó*, a *Bányászat Kiváló Dolgozója* és a *Bányász Szolgálati Érdemérmekkel* ismerték el munkáját.

Az OMBKE-nek 1958-tól tagja, a *Sóltz Vilmos Emlékérem* tulajdonosa.

Jubileumi oklevéllel kitüntetett Tisztelt Kollegáinknak ezúton is gratulálunk, kívánunk további jó erőt, egészséget, jó szerencsét!

Szerkesztőség

Az életrajzi összeállításokat a Műszaki Földtudományi Kar kiadványa felhasználásával készítettük.

Hazai hírek

Tanévnyitó és kitüntetések a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karán

2005. szeptember 10-én, az egyetemi tanévnyitó előtt ünnepi ülést tartott a Műszaki Földtudományi Kar Tanácsa. Az ünnepi tanácsülésen *dr. Bóhm József* dékán köszöntötte a megjelenteket, majd az eskütételt követően 205 új elsőévest fogadott kézfogással a kar hallgatójává.

A dékán ünnepi beszédében tájékoztatást adott arról, hogy a 2005/2006 tanévben a karon nappali tagozaton 806, levelező tagozaton 47 fő folytat egyetemi tanulmányokat és 50 fő vesz részt PhD doktori képzésben. A tanév legfontosabb feladatai; felkészülés az új képzési rendszer (BSc-MSc képzési fokozatok) 2006. szeptemberi bevezetésére, a laboratóriumi hálózat további fejlesztése, korszerűsítése a gyakorlati képzés feltételeinek javítása érdekében, a nemzetközi képzési programokban, valamint a hazai és nemzetközi kutatási programokban való fokozott részvétel.

Az ünnepi nyilvános Kari Tanács ülés keretében került átadásra a PRO FACULTATE RERUM METALLICARUM kitüntetés, a kar oktató-kutató munkáját hosszú idő óta önzetlenül segítő kollégák részére. Ebben az évben a *dr. Baráth István* okl. geofizikus mérnök, Farkas Sándorné *dr. Darányi Ida* okl. geológusmérnök, hidrogeológus szakmérnök, *dr. Gál István* okl. bányamérnök és *dr. Zsámboki László* okl. könyvtáros, jogi doktor vette át a megtisztelő kitüntetést.

Az ünnepség keretében *dr. Horn János* rövid Bányásznapra köszöntőjét követően hét egyetemi oktató vett át Bányász Szolgálati okleveleket.

A kar elsőévesei részére jó példának szolgálhatnak azok a hallgatók, akik az ünnepség keretében kiemelkedő tanulmányi, szakmai munkájuk elismeréseként ösztöndíjakat, pályadíjakat vehettek át. 6 fő nyerte el a Köztársasági Ösztöndíjat, két fő megosztva kapta a „Brunhilde Brauer” Ösztöndíjat. A kiemelkedő színvonalú diplomatervek elismerésére a Gázszolgáltatók Egyesülete által alapított Gázszolgáltatói Díjat két, ebben az évben végzett fiatal mérnök vehette át.

A kitüntetetteknek ezúton is gratulálunk, jó egészséget, további sikereket kívánunk!

Dr. Horn János

Hazai hírek

Szent György-napi bauxittalálkozó

Az Országos Műszaki Múzeum Alumíniumipari Múzeuma és a Magyarhoni Földtani Társulat tudományos történeti szakosztálya 2005. április 25-én Székesfehérvárra, „Szent György-napi bauxittalálkozó”-ra hívta a magyar bauxitkutatási és a témával kapcsolatban volt alumíniumipari szakembereket. A színvonalas rendezvényen megjelent a tudományág színe-java és az alumíniumipar több „öreg” harcosa.

A találkozó magas tudományos színvonala mellett bővelkedett a „hasonszórűek” találkozási alkalmával óhatatlanul felbukkanó emlékekben, adomákban.

A házigazda, *Kovács Istvánné* és a levezető elnök, *Tóth Álmos* megnyitó szavait több üdvözlés követte. A Györgyök üdvözlése (Dudich Endre) és az aranydiplomások köszöntése (R. Szabó István) után nyolc aranydiplomás mondta el röviden és nagyon érdekesen életpályáját a „maga mentségére”. Egyetlen meghívott aranydiplomás tüntetett távollétével és üzent, hogy nem kívánja tartani a kapcsolatot kollegáival és a szakmával.

Aranydiplomások: *Dudich Endre, Hóriszt György, Károly Gyula, Nyíró Miklós, Szabó Elemér, Szantner Ferenc, Vecsernyés György, Víz Béla, Vörös István*

A tudományos blokk első részében a bauxitgeológia, bauxitgeofizika, vízföldtan, a bauxitvizsgálatok, fűrésztudomány és készletgazdálkodás műszaki-tudományos kérdéseiről, problémáiról és tapasztalatairól szóltak az előadások. Ezeket vetített diagrammokkal, ábrákkal, térképekkel tették szemléletessé az előadók, és a tudományos színvonalnak sem ártott az egy-egy ábra vagy kép ürügyén közbeiktatott vidám emlékek felidézése.

A tudományos blokk második részét a bauxitkutatás és bauxitbányászat történetének szentelték az előadók. Egyetlen autsneiderként *Pataki Attila* bányamérnök kapott szót. Ő a lehetőséget kihasználva beszámolójában békejebbot nyújtott a geológusoknak a „készletvita” lezárására. Hiszen állandó „tisztázatlan” kérdés volt a magyar bauxitkutatás és bányászat történetében, hogy a kutatók mindig nagyobb készletet találtak, mint amit a bányászok később igazoltak. A magyarázat a tervgazdálkodás útvesztőjében és az engedélyezett veszteségszámolásában (kutatók 20%, bányászok 30%) keresendő.

A rendezők ígérete szerint az értékes előadások nem vesznek el, hanem kiadványban örökítik meg azokat a jövő nemzedékek számára, amit a jelen voltak érdeklődéssel várnak, és a mű bizonyára nagy sikert arat a szakma széles köreiben.

Előadások:

Brezsnyánszky Károly: A bauxitkutatás és a Földtani Intézet

Fancsik Tamás: A bauxitkutatás és a Geofizikai Intézet

Kecskeméti Tibor: A bauxitkutatás eocén rétegtani hozadéka

Haas János: A bauxitkutatás triász és felsőkréta rétegtani hozadéka

Császár Géza: A bauxitkutatás középső rétegtani hozadéka

J. Edelényi Emőke: A bauxitkutatás-bányászat vízföldtani ismereti hozadéka

Víz Béla – Hóriszt György: Vízföldtani kutatások és iparstratégia

Dudich Endre – Siklósi Lajosné – Szekér Zoltán: Az anyagvizsgálati módszerek története a bauxitkutatásban

Knauer József – Mindszenty Andrea – Szantner Ferenc: Előzetes és prognózis koncepciók

Fodor Béla – R. Szabó István: A készlet- és gazdaságszámítás története

Kakas Kristóf – Nyerges Lajos: A bauxitgeofizika története

Víz Béla – Károly Gyula – Szakály Aron: A fűrés szerepe a bauxitkutatásban

Szabó Elemér: A Gánt-környéki bauxitkutatás története

Komlóssy György: Az Iszkaszentgyörgy-környéki bauxitkutatás története

Jankovich Bálint – Pataki Attila – Tóth Kálmán: A Nyírad-csapusztai bauxitkutatások

Szűcs András: Az északbakonyi bauxitkutatások története

Pataki Attila: A bányászati kutatások és feltárások földtani hozadéka

Tóth Álmos: A Gerecse-térségi bauxitkutatás története

Tóth Álmos – Tóth Kálmán – Prákfalvi Péter: A Balatonfelvidéki, Buda-pilisí, nézsai, nagyharsányi és az aggteleki bauxitkutatás története

Köhler Imre: Múzeumi tárlatvezetés

Befejezésül múzeumi körséta koronázta meg a találkozót, amiért köszönet illeti az Országos Műszaki Múzeum Alumíniumipari Múzeumát, a Magyarhoni Földtani Társulat tudományos történeti szakosztálya tagjait, és nem utolsósorban a levezető elnököt, *Tóth Álmost*.

Nem szabad megfeledkeznünk a rendezvény anyagi támogatóiról (ebből a speciesből napjainkban sajnos egyre kevesebb létezik): Geoprospekt Kft., Bakonyi Bauxitbánya Kft., NKÖM.

H.W.

(Átvéve a BKL Kohászat 2005/3. számából.)

Telkibányai Múzeumi Nap

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által kiadott Múzeumi Naptár 610 múzeumot és gyűjteményt regisztrál, a legfontosabb adatokat közzé téve. Ezek között a Telkibányai Ipartörténeti Gyűjtemény – kiállításának terjedelme alapján – a középmezőnybe tartozik, de a fizető látogatók számát alapul véve több országos gyűjtő hatáskörrel rendelkező múzeumot is megelőz. Ez nem csak annak köszönhető, hogy egy viszonylag forgalmas turistaútvonalra esik, valamint hogy egy történelmi emlékekben gazdag, csodálatos természeti adottságokkal rendelkező községben működik, hanem annak is, hogy a hat teremben elhelyezett gyűjtemény anyaga igen változatos, és a látogatók széles érdeklődési körét elégíti ki.

2005. június 23-án, Múzeumi Nap keretében emlékeztek meg az Országos Érc- és Ásványbányászati Múzeum Telkibányai Ipartörténeti Gyűjteménye megnyitásának 25. évfordulójáról. Bár e gyűjtemény az épület alagsorában egy kisebb bemutató anyaggal már 1970-ben megnyílt, csak 10 évvel később, a teljes épület birtokba vételétől számítható igazi gyűjteménynek.

Tárogató hangja jelezte a program kezdetét, műsort adva a rendezvény résztvevőinek, valamint a múzeum kertjében tartózkodó nagyszámú látogatónak is. A rendezvényt a gyűjtemény újonnan elkészült, fedett, beüvegezett teraszán tartották.

Bereczki Béla a telkibányai önkormányzat nevében köszöntötte a rendezvény résztvevőit.

Hadobás Sándor múzeumigazgató megnyitója után *Tóth János*, a Magyar Olajipari Múzeum igazgatója igényes előadásában *Born Ignác* munkásságának telkibányai és tokaj-hegyaljai vonatkozásait mutatta be.

Benke István a gyűjtemény 25 éves történetének főbb állomásait, valamint a jövőbeni fejlesztési terveket ismertette.

Az utóbbi években a szakirodalomban tanulmányok foglalkoznak a múzeum és a látogatók kapcsolatának megváltozásával, keresve azt a kiállítási koncepciót, amely megfelel a mai felgyorsult világban a gyorsan változó életkörülményeknek. A látogatók összetételét figyelembe véve a telkibányai

gyűjtemény azt a rendezési elvet választotta, hogy a csak kutatókat érdeklő írásos dokumentációk helyett olyan látványos tárgyakat, maketteket állít ki, amik a nem szakmai látogatók számára is igazi élményt jelentenek. A középkori aranybányászat történetét és technológiáját bemutató makettek, a néhai bányászati létesítmények, illetve a porcelángyár eredeti állapotát szemléltető terepasztalok, a türeleművegek, illetve az erdő világát ismertető vitrinek elől a csoportvezetők csak nagy nehézségek árán tudják a látogatókat „továbbterelni”.

A múzeumkert természeti adottságait kihasználva a múzeum fejlesztésén fáradozók „múzeumi parkot” hoztak létre: ez akár egész napos programot is nyújthat a csoportok, látogatók részére. Világviszonylatban egyedülálló a parkosított kertben elhelyezett ércőről-malomkő-park, de nagy élményt nyújt a középkori emléktáró és a szállítóakna, az aknaszájnál kialakított életkép, a bányászok hírvélője, a klopacska, valamint a szabadtéri színpad, amelyet Magyarország legszebb helyén fekvő, illetve legszebb kilátású szabadtéri színpadának tartanak.

A rendezvény alkalmával avatták fel ünnepélyesen a múzeumkert legújabb létesítményét, a kőparkot, amely Telkibánya-környéki, illetve tokaj-hegylajai, jellegzetes vulkánikus eredetű kőzetekből állít emléket a környezet kutatásában meghatározó szerepet játszott geológusoknak.

A kertben lévő szalonnasütő helyeket, árnyas pihenőket azok is használhatják, akik hosszabb időt töltenek itt, vagy a környéken található számtalan természeti és történelmi emlék felferésére innen szerveznek csillagtúrákat. Rossz idő esetén, vagy rendezvényekre, előadásokra, csoportos foglalkozásokra kiváló lehetőséget nyújt a fedett terasz. A múzeumépület alagsorában található Múzeum Kávéház nem csak hangulatában, berendezésében illeszkedik a középkori aranybányászathoz és a gyűjteményhez, hanem egyben Magyarország legrégebbi vendéglátóhelye is.

Dr. Mátyás Ernő, a neves geológus, professzor és üzletember a múzeumok szerepének fontosságára hívta fel a figyelmet: a tudás, az ismeretek átadása, a múlt emlékeinek megőrzése alapvető fontosságú, jövője csak annak a népnek van, amely ismeri és tiszteli múltját.

A Múzeumi Nap *dr. Nagy László Gábor*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának főtanácsosa zárszavával ért véget. A szakember ismertette a még megmaradt műszaki múzeumok nehéz helyzetét. Tájékoztatót adott az állami támogatások megváltozott rendszeréről, a műszaki múzeumok működésének további lehetőségeiről a megváltozott körülmények között. Követendő példaként említette a Telkibányai Gyűjtemény eddigi fejlesztését, hiszen csak azoknak a gyűjteményeknek a fejlődése biztosított a jövőben, amelyek a telkibányaihoz hasonlóan társadalmi összefogásra is számíthatnak.

Benke Tamás

A résztvevők a múzeumkertben (az előtérben a bal szélén dr. Nagy László, háttal Benke István)

Kiértékelt szemeszter

A Miskolci Egyetem Közéleti és Kulturális Lap 2005. június 8-i számában jelent meg fenti címen az egyetem rektorának és az egyetem kilenc kara dékánjának nyilatkozata. Az alábbiakban közöljük *dr. Böhm Józsefnek*, a Műszaki Földtudományi Kar dékánjának nyilatkozatát:

Nehéz és munkával teli év áll a Műszaki és Földtudományi Kar oktatói és hallgatói mögött. A bizonytalan helyzet kialakulását, ami természetesen nemcsak ezt a kart érinti, a bolognai folyamat és a mögötte meghúzódó törvénytervezetek folyamatos, heti rendszerességgel történő változtatása eredményezte. A folyamatnak megfelelően a 2005 szeptemberétől esedékes különböző szakok beindítása hatalmas előkészületeket kíván meg az egyes tanszékek munkatársaitól. A megfeszített munkának köszönhetően a bányász kar a fentiekben megjelölt időpontban minden bizonnyal három akkreditált BSc képzést fog elindítani. A szóban forgó szakindítások előkészítése, az akkreditációs dokumentumok kidolgozása mellett folyamatos egyeztetéseket is megkíván mind az egyetemen belüli karok között, mind más egyetemet tekintve. Természetesen annak, hogy ezek az előkészületek zökkenőmentesen haladjanak, megfelelő anyagi háttérrel kell biztosítani a kar számára, ami a manapság igen jellemző szűkös helyzetben szintén nem egyszerű feladat. Az oktatás minőségét és technikai háttérének fejlesztését tekintve szintén komoly célkitűzéseket valósítottak meg az elmúlt fél évben az illetékes tanszékek. Természetesen a sok fejlesztés mellett azért még mindig marad mit tenni a jövő évben is. Összefoglalva elmondhatjuk, hogy a felmerülő akadályok sikeres elhárítása következtében eredményes évet tudhatnak maguk mögött a bányász kar munkatársai. Reméljük, hogy a rövid nyári pihenő után újult erővel teremthetik majd meg az ideális feltételeket az idén felvételt nyert golyák számára!

Dr. Horn János

Bányászati Szakigazgatási Konferencia Borsodban

A Miskolci Bányakapitányság, az OMBKE Borsodi Helyi Szervezete és az Alapítvány a Borsodi Bányász Hagyományokért 2005. június 10-11-én Miskolc-Tapolcán a Park Hotelben „Borsodi Szakigazgatási Konferenciá”-ra invitálta az érdeklődőket, akik szép számmal jelentek meg a rendezvényen.

A konferenciát *dr. Izsó István* bányakapitány nyitotta meg, majd *dr. Esztó Péter*, a Magyar Bányászati Hivatal elnöke „A bányatörvény és végrehajtási rendeletének változásai” címmel tartott előadást. Ezt követően *Pintér István*, az Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség igazgatójának előadását hallhattuk „Az engedélyezéstől a tájrendezésig. Zöldhatósági szempontok a bányászat kapcsoltában” címmel. A nagy érdeklődés mellett elhangzott előadásokhoz több hozzászóló volt, a feltett kérdésekre az előadók válaszoltak.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Miskolci Regionális Iroda igazgatója, *Paszternák István* a „Lehetséges együttműködés a bányászat és az örökségvédelem között” címmel tartott előadást. E téma minden résztvevőt kiemelten érdekelt. Napjainkban a borsodi mélyművelésű szénbányászat befektető tevékenységét, csupán a terület rekultivációja folyik. Az esetleges megvédendő, megmentendő ipari létesítmények sorsa, jövője most napirenden van.

A rövid ebédszünet után további három előadás hangzott el: *Dr. Böhm József*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja: „A felsőfokú bányászati szakemberképzés átalakulása”

Sipos István, a Colas-Északkó Bányászati Kft. (Tárcal) műszaki igazgatója: „Hatósági engedélyek-bányavállalkozások”

Dr. Izsó István bányakapitány: „Ingatlanok igénybevétele bányászati tevékenység céljából” címmel.

Az előadásokat konzultáció követte, melyen a felvetett kérdésekre az előadók válaszoltak.

A rendkívül hasznosnak ítélt konferencia szakestéllyel zárult, melynek megszólítása „Összetartósító bányavállalkozói szakestély” volt. A szakestély elnöke a többszöri próbálkozás után közfelkiáltással megválasztott Markó István, alias Gyurkó lett, aki iziben EKS-sel kezdte tevékenységét, majd kinevezte a tisztségviselőket az alábbiak szerint:

Major Domus: Dr. Zsíros László, a. Sunnyogó Földzárlat Kontrapunkt: Körössy Tamás, a. Hőstenor

Privatizációs Kantus Praeses: Törő György, a. Pikulás Bányászati Kantus Praeses: Lóránt Miklós, a. Gyökér

Rekontrapunkt: Kasó Attila, a. Szombatesti-láz

Balekcsőszők: Séber László, a. Pufa, Kuris Károly, a. Discostarking

A házirend hitelesítését dr. Szalai László, Popovics, a. Darwin ultra supra veterán végezte el.

A gyorsan pergő, szellemességet sem nélkülöző szakestélyen elhangzott dr. Zoltai Ákos, a. Utazó Nagykövet komoly pohara, melyet a jelenlévők nagy figyelemmel hallgattak meg. Az elnök felhívta a résztvevők figyelmét a selmeci hagyományok ápolására, azok továbbvitelére, a szakmai összetartozásra. Ezután rendhagyó „keresztelés”-re is sor került. A jelenlévő bányavállalkozók – akik nem voltak az Alma Mater hallgatói, de ma e szakmában dolgoznak – rendhagyó és egyben rövidített balekoltatásban részesültek, és Antek József „dízsbalek” sikeres vizsgája után a kiadásra kerülő okirat szerint őket: „A selmeci bányász hagyományok ápolóinak táborába fogadjuk”. Reméljük, hogy a jövőben egyesületünk munkáját segítik és támogatják.

A szakestélyen nagy sikert aratott Körössy Tamás, a. Hőstenor felszólalása, melyet Sziporkák címen hallgathattak meg a jelenlévők.

A szakmai himnuszok elhangzása után véget ért a hivatalos rész, de a jelenlévők baráti beszélgetése és a nótaszó az éjféli pávarikoltozással sem ért véget.

Lóránt Miklós

Tanösvény-megnyitó az úrkúti Óskarszton

Az úrkúti Csárdahegyen az 1920-as években kezdődött a mangánérc kitermelése. Az első, teljesen kézi eszközökkel művelt külfejtés kipreparálta a fekvőzet sajátos formáit, ezért a maradékgödört 1951-ben védett természeti értéké nyilvánították.

Az évtizedek folyamán a terület kezelése hagyott maga után kívánnivalókat, hiszen a természetvédelem állami forrásai általában nem voltak elegendőek a szakszerű karbantartásra, főként a növényzet visszaszorítására és az illegális hulladéklerakás megakadályozására. Civil kezdeményezésre, elsősorban a Pangea Kulturális és Környezetvédelmi Egyesület önkénteseinek köszönhetően, több éves munka eredményeként sikerült a mintegy 2 hektáros területet bemutatható állapotba hozni. Ezt követően a fenti egyesület szervezésében, állami és uniós források elnyerésével, valamint a Mangán Kft. anyagi támogatásával hat állomásos földtani tanösvény kialakítására és egy ötvenoldalas színes vezetőfüzet kiadására is sor kerülhetett.

A tanösvény hivatalos átadására 2005. május 20-án, nagyszámú érdeklődő részvétele mellett került sor. A megnyitón Haraszthy László, a Környezetvédelmi és Vízügyi Miniszté-

rium helyettes államtitkára, Balogh László, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park igazgatója, Pichler József, Úrkút polgármestere és Vigh Tamás, a Mangán Kft. üzemvezetője osztotta meg a földtani természetvédelemmel, illetve az Óskarszttal kapcsolatos gondolatait a jelenlevőkkel. A megnyitót a tanösvény közös bejárása, szabadtéri piknik és kötetlen beszélgetés követte.

Vigh Tamás

A VISZK közgyűlése

A Veszprémi Igazságügyi Szakértői Kamara (VISZK) 2005. június 17-én, Veszprémben tartotta a 2005. évi közgyűlést, melyen a Fejér, Veszprém és Zala megyék több mint 360 igazságügyi szakértőjét tömörítő szervezet elnöke, Latorczai János okl. gépészmérnök, okl. gazdasági mérnök, jogi szakokleveles mérnök ismertette a szervezet 2004. évi beszámolóját. A résztvevők meghallgatták és elfogadták a szakbizottságok vezetőinek és az Etikai Tanács vezetőjének beszámolóját, és jóváhagyták a 2005. évi költségvetést.

Ezt követően dr. Vajdovits Éva, az Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Igazgatási és Kodifikációs Főosztályának vezetője tartott előadást. Szólt arról, hogy hazánkban több mint 4.500 igazságügyi szakértő tevékenykedik, több mint 1.000 szakterületen. A szakértők átlagéletkora jóval 50 év felett van. A főosztályvezető asszony ismertette az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény főbb elemeit, majd a törvényekkel, valamint a tervezett új jogszabályokkal kapcsolatban feltett kérdésekre válaszolt.

A közgyűlés végén Latorczai János terület kamarai elnök örökös és tiszteletbeli tagoknak adott át díszoklevelet.

Tájékoztatásul megemlítjük, hogy az igazságügyi szakértők adatbázisa az Igazságügyi Minisztérium és a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (MISZK) honlapján megtalálható: www.im.hu/kozerdeku informaciok; www.miszk.hu. A VISZK 2004-ben ugyancsak kiadta a működési területén levő igazságügyi szakértők névjegyzékét. Az ország egész területén a bányászat különböző szakterületeiről – bányászat, bányaművelés, bányakár, robbantás, tájrendezés, talajmechanika, bányagépészet, bányavillamosság – 23 fő, a geotechnika területéről 26 fő rendelkezik igazságügyi szakértői igazolvánnyal.

Károly Ferenc

Bányász emlékhelyek a Mecsekben

A harmadik évezredre a mecseki feketekőszén-, uránérc és lignitbányászatot már csak a bányászattörténet kutatói, a bányavidék megmaradt épületei, rekultivációs területei, a terepen követhető süllyedési zónák jelzik. Lendületes, nem kis

erőfeszítéssel járó munka a volt, jelentősebb bányászati események helyszínének megjelölése, a folyamatosan bővülő emlékhelyek jelzik a hajdani bányászatot. A megmaradt helyszínek megjelölése, a gyűjtemények sorsának alakítása évek óta a hagyományörzésben kezdeményező Bányásztörténeti Alapítvány nemesen felvállalt feladata. Az elmúlt évek emlékhely létesítései (lásd táblázat) mellett folyamatos az Alapítvány

2002-2004 között létesített emlékhelyek ¹

Helyszínek	A megemlékezés módja			Toronyzene ²	Összes emlékhely
	Emlékkő	Emléktábla ³	Összes		
<i>Köszénbányászat</i>					
Észak	3	1	4		4
Komló	5	1	6	1	7
Pécs	9	15	24	5	29
<i>Uránércbányászat</i>					
	7	8	15	2	17
Mecsek összesen	24	25	49	8	57

¹ Szirtes Béla okl. bm. kuratóriumi elnök szíves összeállítása alapján (Pécs, 2004)

² A toronyzenék helyszínei: az Ágoston-téri, a bakonyi római katolikus templomok, a komlói polgármesteri hivatal, a kővágószőlősi, a pécsbányatelepi római katolikus templomok, Somogy, a Kodály Zoltán Kultúrház, a szabolicsfalui és a vasasi római katolikus templomok. Folyamatban van a Tatabányai Zeneiskolában, a kővágótöttösi római katolikus templomban, a Miskolci Egyetemen létesítendő toronyzene. A tervek között szerepel egy salgótarjáni helyszín is.

³ 2004-ben az összes régi pécsi bányász emléktábla feliratát felújították

könyvkiadása is. Egyik új kötetük, az Emlékképek a pécsi szénbányászat történetéből a Pécs/Sopianae Örökség Kht., a Pécsi Szemle Várostarténeti Alapítvány és a Pannon-Power Holding Rt. kiadásában a megmaradt építmények nyomán örökíti meg azokat. Dr. Ujvári Jenő, a Pécs/Sopianae Örökség Kft. ügyvezető igazgatója ajánlása, Somosi László, a Pannon-Power Holding Rt. vezérigazgatója bevezetője után a kötet három főfejezetben (I. A régi épített emlékek, II. Szobrok, emlékművek, emléktáblák, III. A megszünt létesítmények emlékének megőrzése) színes képanyagban ismerteti meg a gazdag múltat. A kötet szerkesztői, Mendly Lajos és Romváry Ferenc széles körű kutatás és a helyszínek felderítése nyomán alakították ki a képsorokat. A bemutatott létesítmények a korszakok képét hordják magukon. Ezért idegenek azok a megállapítások, amelyek az állami fejlesztések eredményeképpen létrejött építményeket, funkcionális értékük megemlékezése mellett „általában szervesen” beilleszkedőként jelölik meg a sokféle épület között. (Emlékképek a pécsi szénbányászat történetéből. Örökségfüzetek 3. Szerk.: Mendly Lajos és Romváry Ferenc. A fotókat készítették: Dicső Rudolf, Kollár Levente, Romváry Ferenc. A Pécs/Sopianae Örökség Kht. a Pécsi Bányásztörténeti Alapítvány, a Pécsi Szemle Várostarténeti Alapítvány. Pécs. 2005. 80. oldal).

Dr. Krisztián Béla

Tiszteletbeli doktorrá avatás a Miskolci Egyetemen

A Műszaki Földtudományi Kar Tanácsának egyhangú előterjesztése alapján, az Egyetemi Tanács 2005. július 1-jei nyilvános ünnepi tanácsülésén doctor honoris causa (hc dr.) tiszteletbeli doktorrá avatta dr. Tarján Iván emeritus professzort, a műszaki tudomány doktorát, az OMBKE tiszteleti tagját.

Tarján Iván több mint 50 éve végző kiemelkedő oktatói és

tudományos tevékenységet a Miskolci Egyetemen. Szakmai tudományos tevékenységét, oktatói munkáját előbb a Bányagéptani Tanszéken, majd 1972-től az Eljárastechnikai Tanszéken végezte. Dékánhelyettesként, ill. két ciklusban dékánként jelentős szerepet vállalt a Bányamérnöki Kar munkájának szervezésében és irányításában. Kezdeményező szerepet vállalt a kar tudományterületének kiszélesítésében, átalakításában. A javaslatára, vezetésével kidolgozott tantervek alapján nyert akkreditációt és indult meg 1992-ben az előkészítéstechnika-mérnöki szak.

Kiemelkedő tudományos, szakmai, oktató és kutató munkáját igazolja közel 150 megjelent tanulmánya, 13 szabadalma, 5 egyetemi jegyzete és két tankönyve. Emellett számos könyvfejezet és lexikonrész szerzője. Kutatási és oktatási tevékenysége mellett széleskörű tudományos közéleti tevékenységet fejtett ki és kiemelkedően eredményes nemzetközi kapcsolatokat épített, amelyek jelentősen befolyásolták az új tudományterület és a kapcsolódó oktatás hazai fejlődését.

Eddigi sikeres munkájának elismeréseként több magas egyetemi és állami kitüntetésben részesült, többek között 1974-ben megkapta a *Munka Érdemrend* ezüst fokozatát és 1995-ben a *Szent-Györgyi Albert-díjat*.

Dr. Tarján Iván professzor részére a tiszteleti doktori cím adományozásával az egyetem több mint ötven éve folytatott eredményes tudományos, szakmai, oktató és kutató tevékenységét, sikeres vezetői tudományos szervezői munkásságát ismeri el.

Dr. Bóhm József

Vezetői megbízások, oktatói kinevezések a Műszaki Földtudományi Karon

Vezetői megbízások 2005. július 1-jétől

A Műszaki Földtudományi Kar Tanácsa, egyhangú szavazással, újabb 4 éves ciklusra dr. Bóhm József egyetemi docentet választotta meg a kar dékánjának.

A Kari Tanács egyhangú javaslatára az Egyetemi Tanács dr. Tihanyi László egyetemi tanárt, dr. Buócz Zoltán egyetemi docentet és dr. Ormos Tamás egyetemi docentet dékánhelyettesnek megválasztotta.

A Műszaki Földtudományi Kar Geotechnikai Tanszékének vezetésére három éves időtartamra dr. Ladányi Gábor egyetemi docens kapott megbízást.

Oktatói kinevezések 2005. szeptember 1-jétől

A Geodéziai és Bányamérési Tanszékre egyetemi tanári kinevezést kapott dr. Bartha Gábor egyetemi docens, a műszaki tudomány doktora.

A Természetföldrajz Környezettani Tanszékre egyetemi docensi kinevezést kapott dr. Elekes István (PhD) egyetemi adjunktus, továbbá határozott idejű egyetemi tanársegédi kinevezést kapott Hegedűs András.

A Hidrogeológiai Mérnökgeológiai Tanszékre határozott idejű adjunktusi kinevezést kapott *dr. Madarász Tamás* (PhD).

A megbízások, kinevezések átadására 2005. június 29-én ünnepélyes keretek között került sor a Miskolci Egyetemen. Kollégáinknak munkájukhoz erőt, egészséget, további sikeres szakmai tevékenységet és Jó szerencsét kívánunk!

Dr. Sümegei István

Az 50 év emlékére

Sopron városában 1955. november 5-én 133 ifjú valetált (96 bányaművelő, 22 olajos, 15 geológus), és indult utolsó egyetemi szalamandert járnival a hazai bányászatnak. Az 1956. április végi diplomavédést követően a munkakönyveinket május 1-jével indították a munkaadók. A munkahelyi beilleszkedést öt hónapra követő forradalom többek életét módosította, aminek következtében volt, hogy csak a nyugdíjas években – és sajnos volt, akikkel egyáltalán nem – találkoztunk az 50 év során. Az ötéves találkozókat egy kivétellel (Miskolc, 1970) Sopronban tartottuk, melyekhez a helyszínt az Erdőmérnöki Egyetem, illetve a Nyugat-Magyarországi Egyetem biztosította.

2005. augusztus 17-18-án tartottuk az *50 éves összejövetelt*, melynek első helyszíne az Egyetem, míg a másnapi összefoglaló a „Gyógygödör” volt.

A valetáló létszámból 53-an tudunk egymásról, és 56 évfolyamtársunkat már eltemettük (43 bányászt, 10 olajost és 3 geológust). Az ismeretlen sorsúak száma 24 fő. A találkozón 35-en vettünk részt (28 bányász, 5 olajos és 2 geológus), távollétüket 11-en jelezték előre, mely általában egészségi állapotra volt visszavezethető. Végül a családtagokkal együtt 75-en ültünk a vacsoraasztalnál, mely létszámba beleértendő az az özvegyek is, akik megtisztelték a találkozót jelenlétükkel. Az évfolyamtársak özvegyei minden alkalommal meghívást kapnak, de most csak hárman vettek részt az emlékezésben. A találkozó rendkívüliségét a természet is érzékelte, mert oly bőven osztotta könnyeit, hogy a főbejárat előtti lépcsőn szokásos fényképezést csak eső kísérettel lehetett megejteni, a belső lépcsőházban készültek el a pótfelvételek.

Vendégünk, egyben házigazdánk, *dr. Faragó Sándor*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora, a rektori tanácssteremben fogadta és üdvözölte a találkozót. A köszöntőjében örömet fejezte ki, hogy a Sopronban végzetek rendre visszatérnek a városba emlékezni, ami a folyamatosságot jelenti. Tájékoztatta a találkozót, hogy bár a Bányamérnöki Kar Miskolcra való költözésével egy színfolttal szegényebb lett a város, de hat karral bővült az egyetem, és jelenleg 15 000 fő a hallgatói létszám. (Az Erdőmérnöki Karon túl ide tartozik: a Faipari Mérnöki Kar, az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola, a Benedek Elek Pedagógiai Főiskola, a Geoinformatikai Főiskola, a Közgazdaságtudományi Kar, továbbá a Mezőgazdaság- és Élelmiszer-tudományi Kar.)

Az évfolyam örömmel vette *dr. Böhm József*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánjának köszöntőjét. Jelenlétét külön minősíti az, hogy évfolyam találkozónkon először vett részt a kar dékánja. Köszöntötte az ultra-szupra veteránokat, akik a hazai és nemzetközi bányászat legkülönbözőbb ágazataiban fejtették ki munkásságukat. Megérti Sopronhoz való ragaszkodásunkat, de az aranydiploma átvételére Miskolcon, az egyetemen várja szeretettel az évfolyamot a szeptemberi évnyitón. Hagyomány, hogy ez alkalommal életrajzi összeállítást ad ki a kar, melyre a meghívóval egy időben felkérést is küld az érdekeltek részére.

A Bányamérnöki Kar Miskolcra való költözésével kapso-

latban kifejtette, hogy a nagyiparral rendelkező városban lényegesen jobb lehetőségek voltak az egyetem fejlesztésére, mint Sopronban (jelenleg az ország legszebb egyetemvárosát Miskolcon láthatjuk, a hallgatói létszám 13 500 fő, ezen belül a Műszaki Földtudományi Karon 850 nappali és 30 levelező hallgató tanul. (A Műszaki Földtudományi Kar jelenleg bányász- és geotechnikai mérnöki, előkészítés-technikai mérnöki, környezetmérnöki, műszaki földtudományi, olaj- és gázmérnöki, valamint geográfusi szakokon képzik a mérnökhallgatókat.)

Kiss Dezső visszatekintése, mellette balról dr. Faragó Sándor, jobbról dr. Böhm József

Az emléklap aláírása után az 50 éves visszatekintést *Kiss Dezső* kollégánk tartotta. A miskolci kettő, majd három év Sopronban ily hosszú idő múltán is temérdek élményt elevenített fel.

Abban az időben három dékán vezette az évfolyamot; Miskolcon *dr. Petrik Géza*, Sopronban *dr. Gyulay Zoltán* és *dr. Zambó János*. Tanáraink *dr. Acél János*, *Bogsch László*, *Bognár János*, *Boldizsár Tibor*, *dr. Esztó Péter*, *dr. Falk Richárd*, *Faller Jenő*, *dr. Lancsarics Alajos*, *dr. Milasovszky Béla*, *dr. Petrik Géza*, *dr. Polyák Tibor*, *dr. Sályi István*, *dr. Szarvas Pál*, *dr. Tarján Gusztáv*, *dr. Tártsy Hornoch Antal*, *dr. Vendel Miklós*, *Vörös Imre*, *dr. Zambó János*, *dr. Zorkóczy Béla* voltak.

Vidám emlékek: *dr. Petrik Géza* professzor oldalkocsis motorkerékpáros szállítási ajánlata Miskolc-Budapest viszonylatban, *Acél János* professzor csodálatos zsinórírása a tábla átlója mentén, a diákszállók, Dudujka sártengere, az „UV” domb, a hétvégi osztályok a Bunkóban, Dörzsöldében, a vasgyári kultúrházban. Nagy Tamás elvesztett hegedűje, mely a rossz címen adott szerenád okozta riadalom áldozata lett. A kétszer egy hónapos katonai tábor Hajdúhadházán és Böhönyén. Az egy hónap alatt elfogyasztott 38 lebbencsleves, a „nylon”-krumpliból készült ételek, az 50 km-es menetgyakorlat. Választási szabadság a selyemréti szállóban, hogy telen, a hétvégén fűtés vagy melegvíz legyen-e. Erzsébet-kert, Sotex Kultúrház, „Deák Tanszék”, Várkapu, SVSE-Pénzügyőr labdarúgó mérkőzés.

A beszámolókat követően emlékeztünk elhunyt társainkra, kiknek a neveit *Simon Sándor* olvasta fel és a klopacska hangja mellett (amit *dr. Szalai László* és *Fellegi László* kezelt) *Podhorányi László* és felesége, *Dóri* gyűjtötták meg sorba a gyertyákat, míg el nem jutottunk az 56-ikig.

Kiss Dezső záró gondolata sokáig visszhangzott:

*„Örök emberi törvény, kibírom mindent,
s menni mindig tovább, még akkor is,
ha nem élnek már bennünk remények
és csodák”*

A tanácssteremben a hivatalos részt a Bányász és Erdész himnuszokkal zártuk, és a találkozót az egyetem menzáján

A találkozó résztvevői

folytattuk. Itt *dr. Salamon Miklós*, az MTA külső tagja mondott pohárköszöntőt, melyhez Molnár László, a KBM nyugalmazott igazgatója (örökös firmánk, állandó vendégünk) fűzött vidám gondolatokat.

Másnap mintegy 40-en a Gyógygödör reuma osztály helyiségeiben tárgyaltuk meg a világ dolgait, megoldva annak minden problémáját. Megállapítottuk, hogy a feleségek 50 év előtti aurájukkal ismét hódítottak, de ez alkalommal nem ragaszkodtak a magas sarkú cipőkhöz. Megköszönjük a találkozó szervezőinek áldozatos munkáit, és kívánunk jó egészséget a következő találkozó szervezéséhez is. Búcsúztunk, azzal a bizakodással, hogy egy év múlva (2006-ban) változatlan létszám-ban vesszük át az aranyoklevelünket, Miskolcon.

Gádori Vilmos

A geotermikus energia növelt hasznosításának jogi és közgazdasági szabályozói az Európai Unióban

Az Európai Bizottság TAJEX irodája és a Magyar Geológiai Szolgálat közösen rendezte meg 2005. április 6-8-án a fenti című konferenciát Kisteleken, melyen 14 európai ország 50 szakembere vett részt, képviselve az Európai Parlamentet, az Európai Bizottságot, nemzetközi és hazai geotermikus és földtani szervezeteket, az érintett államigazgatási és kutatási szférát, valamint az érdekelt vállalkozásokat.

A konferencia teljes anyaga letölthető a www.mgsz.hu honlapról.

Dr. Horn János

Változások a SZÉSZEK-nél és a Bányavagyon-hasznosító Kht.-nél

A 2005/2. számunk 41. oldalán megjelent híradásban (*Martényi Árpád*) beszámoltunk a SZÉSZEK új feladatairól. Azóta további változások történtek:

A SZÉSZEK és a Bányavagyon-hasznosító Kht. 2005. július 19-20-án új helyre költözött. *Új címük:* 1054 Budapest, V. kerület, Hold utca 17. (a levélcím nem változott: 1243 Budapest, Pf. 571.) Telefon: 1-475-3401, fax: 1-475-3482.

A Bányavagyon-hasznosító Kht. feladatköre kibővült a felhagyott (meddő) szénhidrogén kutató fúrólukak felszámolásával, ezzel kapcsolatosan igazgatójává *Illés Miklós* okl. olajmérnököt nevezték ki. Helyettese (bányászati részlegvezető) Fehér Ernő okl. bányamérnök.

Az új szervezetnek és vezetőiknek sikeres munkát kívánunk!

Szerkesztőség

Szén-dioxid kereskedelem

2005. június 28-án igen nagy érdeklődés mellett – több mint 130 szakember részvételével – került sor a Német-Magyar Ipari Kereskedelmi Kamara, az Építéstügyi Minőségellenőrző Innovációs Kht. (ÉMI Kht.) és az ÉMI-TÜV Bayern Kft. TÜV Süd Csoport által a Hotel Corinthia Aquincumban megtartott „Szén-dioxid kereskedelem, új forrás a magyarországi energiatakarékossági és emisszió-csökkentő beruházások finanszírozására” konferenciára.

A kamara képviselőjének üdvözlő szavai után a moderátori feladatokat Dezső Attila látta el. Az elhangzott előadások:

Dezső Attila, Dezső és Társai Ügyvédi Iroda: *Az európai emisszió-kereskedelemtől röviden, esély vagy teher a vállalatoknak*

Kelemen Ágnes, KöVM Nemzetközi Éghajlat-politikai Osztály: *Nemzeti kiosztási terv és a kiosztási lista bemutatása*

Gurbán Györgyi, KöVM Nemzetközi Éghajlat-politikai Osztály: *Az európai emisszió-kereskedelmi rendszer bevezetésével kapcsolatos magyarországi jogalkotás*

Borsy-Dunai Adrienn, Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség: *Hatósági szerep a CO₂ emisszió-kereskedelmi rendszerben*

Dr. Manfred Bayerlein, TÜV Industrie Service GmbH TÜV Süd Gruppe: *Tapasztalatok az emisszió-kereskedelem és éghajlat területén. Bemutatkozik a TÜV Industrie Service GmbH*

Werner Betzenbichler, TÜV Industrie Service GmbH TÜV Süd Gruppe: *Monitoring és hitelesítés*

Karikás György, ÉMI Kht: *Az ÉMI Kht. lehetséges szolgáltatásai az emisszió-kereskedelem területén*

Dr. Madaras Gábor, ÉMI-TÜV Bayern Kft. TÜV Süd Gruppe: *Az ÉMI-TÜV, mint a hitelesítési folyamat szereplője*

A szakmai előadásokat pódiumbeszélgetés, kérdések és válaszok zárták.

Szaktárgy szempontjából különösen izgalmas kérdés volt a CO₂ kiosztással kapcsolatos előadás, melyben szomorúan hallhattuk, hogy a kiosztási lista még nem elfogadott, az ezzel kapcsolatos rendelettervezet még kodifikáció alatt van, továbbá, hogy a villamosenergia-ipar igénye 2005-2007 évekre 18875 és CO₂ volt, a kiosztási terv viszont 16532 és CO₂-t tartalmaz. Jelenleg még 19 létesítmény anyagának egyeztetése nem történt meg. Egyik hozzászólóként kitértem arra, hogy milyen gondokat jelent a késedelmes kiosztás, illetve hogy a tényleges, elismert kiosztási számok hiánya milyen nehézségeket okozhat, pl. foglalkoztatáspolitikai területén is. A válasz szerint a végleges kiosztási terv 2005 augusztusában meg fog jelenni.

Dr. Horn János

A világ kőolajadatai

A The Economist 2005. június 25 – július 1-jei száma (p.: 114.) közli azokat a legfontosabb adatokat, amelyek a 2004. évi kőolajtermelésre és -készletekre vonatkoznak. A világ kőolajkészleteinek 22%-a Szaúd-Arábiában, 11%-a Iránban, 10%-a Irakban és 8%-a Kuvaitban található.

A 2004. évi termelési szinten több mint 100 évig elegendő készlete van Iraknak, Kuvaitnak és az Egyesült Arab Emírátnak, 50 év feletti a készlet Iránban (89), Kazahsztánban (84), Venezuelában (71), Szaúd-Arábiában (68), Líbiában (67), Azerbajdzsánban (60) és Szudánban (57 év).

Érdekes, hogy Norvégia készlete 8 évre, az USA-é 11 évre, Kínáé 13 évre, Oroszországé pedig 21 évre elegendő – szintén a 2004-es termelési szinten.

Dr. Horn János

Gyászjelentés

Áll János okl. gépészmérnök, életének 68. évében, 2005. június 26-án, Miskolcon elhunyt.

Horváth József okl. bányamérnök, életének 64. évében, 2005. június 26-án, Budapesten elhunyt.

Dóbiás János bányaiipari technikus, életének 83. évében, 2005. július 6-án, Budapesten elhunyt.

Zátony László okl. bányamérnök, életének 83. évében, 2005. július 8-án, Várpalotán elhunyt.

Farkas László okl. bányamérnök, életének 59. évében, 2005. augusztusban, Medgyesházán elhunyt.

Dankó Sámuel okl. bányamérnök, életének 71. évében, 2005. augusztus 17-én, Budapesten elhunyt.

Fodor Gyula okl. bányamérnök, életének 62. évében, 2005. augusztus 19-én, Recskén elhunyt.

Szabó Sándor gépész üzemmérnök, 63 éves korában, 2005. augusztus 20-án, Székesfehérváron elhunyt.

(Tagtársaink életútjáról későbbi lapszámunkban fogunk megemlékezni.)

Dr. Ládai Jenő Tamás (1942–2005)

2005. január 9-én Tatabányán elhunyt *dr. Ládai Jenő Tamás* okl. bányamérnök, okl. bányaiipari gazdasági mérnök. 1942. május 4-én Budapesten született, 1960-ban bányaiipari technikus, 1965-ben bányamérnöki oklevelet szerzett.

Dr. Ládai Jenő Tamás

Bányamérnöki tevékenységét 1965-ben kezdte a Tatabányai Szénbányászati Trösztnél és folytatta jogutódjainál beosztott mérnök, - főelőadó, - mérnökségvezető, - robbantás és felelős műszaki vezető, - külföldi főmérnök, - vállalati főbányamérőként 2003. évi nyugállományba vonulásáig.

A szénbányászatban 38 évet dolgozott, általában műszaki fejlesztéssel, bányabiztosítási, tömedékelési, kőzetmechanikai feladatokkal, főként az „eocén bányák” vágatbiztosítási problémáival, a kőzetmozgások mechanikai kérdéseivel, külszíni süllyedés- és átfogó bányabeli vizsgálatok alapján kőzetrengetés veszély megítélésével, mérnökségi munkák felügyeletével, külszíni mérések, ingatlanügyek, rekultiváció és bányakárrendezés, valamint tájrendezés tervezésével és kivitelezésének ellenőrzésével, környezetvédelemmel foglalkozott.

Sokrétű tevékenysége mellett 1971-ben bányaiipari gazdasági mérnöki diplomát, biztosítási, kőzetmechanikai mérései, megfigyelései és tapasztalatai összefoglalásával készített dolgozata alapján műszaki doktori címet szerzett, valamint tervezőként, szakértőként és hites bányamérőként tevékenykedett számos helyen a bányászati iparágon belül.

A családi hagyományok – édesapja, nagyapja, üknagyapja szintén bányamérnök volt – által is erősített bánya- és munkaszeretete, sikerekben is gazdag, derűs, mindennek a jó oldalát kereső és látó természete kiegyensúlyozott életet biztosított maga és családja számára. Munkáját az évtizedek során Kiváló Dolgozó kitüntetésekkel ismerték el, megkapta a Bányász Szolgálati Érdemérem bronz és ezüst fokozatát.

Az OMBKE-nek 1963-tól tagja, a 40 éves tagságért járó Sólyt Vilmos Emlékérem tulajdonosa, a Bányamérő Szakbizottság intézőbizottságának és a Nemzetközi Bányamérő Egyesület (ISM) kőzetmechanikával és bányakárral foglalkozó 4. bizottságának tevékeny tagja, rendezvények aktív résztvevője, országos illetve szakcsoportok közötti rendezvények lelkes szervezője volt.

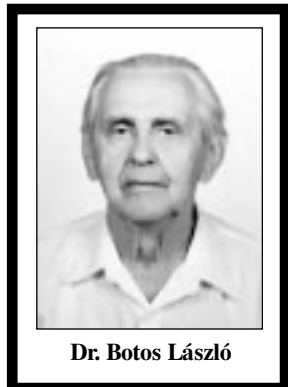
Tatabányán, 2005. január 14-én rokonai, barátai és kollégái a római katolikus egyház szertartása szerint kísérték utolsó útjára az Újtelepi temetőben. Sírjánál a miskolci évfolyamtársak nevében *dr. Somosvári Zsolt* egyetemi tanár mondott búcsúbeszédet, a gyászolók pedig a Bányász Himnusz eléneklésével mondtak utolsó Jó szerencsét!

Szilványi Jenő

Dr. Botos László (1916–2005)

Mély megrendüléssel vettük a hírt, hogy *dr. Botos László* jogász életének 89. évében, 2005. március 25-én, hosszú szenvedés után elhunyt.

1916. október 10-én született Homonnán. Elemi iskoláinak elvégzése után a miskolci Fráter György Gimnáziumban érettségizett, majd a Debreceni Tudományegyetem Jogi Karán szerzett doktort. Első munkahelye a Miskolc Város Javadalmi Hivatala, majd az É.M. Kőbánya tokaji egységénél dolgozott. 1940-1945 között katonai szolgálatot teljesített, majd a PM Állami Adóhivatal állampénztári tisztje és a Városi Tanács Pénzügyi Osztályán főelőadó volt. 1953-ban került a Borsodi Szénbányák állományába, ahol az 1977. évi nyugdíjazásáig jogügyi osztályvezető-helyettes volt. Nyugdíjasként jogtanácsosként 1979. december 31-ig tovább dolgozott.

Dr. Botos László

A vállalat által kezdeményezett kisajátítási eljárások államigazgatási lefolytatása, az ezzel kapcsolatos jogviták, esetleges perek intézése volt a fő szakterülete. Tevékenyen részt vett a bányakártalanítási ügyek rendezésében, az ebből fakadó jogvitákban, perekben. Feladata volt a kollektív szerződések szerkesztése, az egyeztetések lefolytatása, érvényesítése.

A mindnyájunk által szeretett és tisztelt Laci bácsi az OMBKE Nyugdíjas Baráti Társaság aktív tagja volt, valamennyi rendezvényen, kiránduláson részt vett. Megromlott egészségi állapota ellenére a 2004. decemberi évváró összejövetelünkön még jelen volt.

A bányászatban végzett munkája elismeréseként többszörös kiváló dolgozó elismerést kapott, és tulajdonosa volt a Bányász Szolgálati Érdemérem bronz fokozatának.

2005. április 6-án római katolikus szertartás szerint helyezték el hamvait a miskolci selyemréti templomban, ahol számos volt kollégája és az OMBKE helyi szervezetének tagjai végső búcsút vettek tőle.

Kedves Laci bácsi, nyugodj békében! Utolsó Jó szerencsét!

Lóránt Miklós

Speckhardt János (1927–2005)

1927. január 16-án született Bakonyszentivánon földművelő szülők gyermekeként. Itt végezte elemi iskoláit, majd Várpalotán a Veszprémi Szénbányászati Trösztnél a gépműhelyben dolgozott különböző fizikai beosztásokban. 1947-ben a Mátraidéki Szénbányászati Tröszthez került, Petőfibányára, ahol kitanulta a villanszerelői szakmát, és mint szorgalmas, igyekvő fiatalember, az ifjúsági mozgalomban is tevékenykedett.

Speckhardt János

1949-ben családot alapított, egy leánya és egy fia született. 1950-1954-ig a Nógrádi Szénbányászati Tröszt Bányamentő Állomásán, mint műszerészgyakornok tevékenykedett, majd Petőfibányán a bányamentő állomáson műszerész lett. 1959-ben Petőfibányáról Gyöngyösre költöztek, de munkahelye Petőfibányán volt a bányamentő állomáson.

A MEDI típusú bányamentő készülékeket mind elméleti, mind gyakorlati vonatkozásában kiválóan ismerte. Mint kiképzett bányamentő részt vett több mentési akcióban. Az 1959 novemberében bekövetkezett szücsi bányaszerencsétlenség után (31 halálos áldozat volt) Gyöngyösön alakult meg a Központi Bányamentő Állomás, mely ellátta a környező érc- és ásványbányák, később a Duna-Tisza-közi és tiszántúli olaj- és gázbányászat bányamentési feladatait is. 1960-tól a Gyöngyösi Központi Bányamentő Állomás főműszerésze volt. 1969-ben a petőfibányai Bányaiipari Technikum bányagépezés szakán technikus oklevelet szerzett. Szorgalmas, kreatív műszaki ember volt. A lignitbányatüzek lokalizálására bevezetett kalciumklorid-agyag szuszpenziós injektálási módszer kifejlesztésében is aktívan részt vett.

1977-ben ment nyugdíjba. 1980-ban Gyöngyösről Visontára, családi házba költözött, ahol kertészkedett, állatokat nevelt, a ház körüli munkával elfoglalta magát.

1993-tól tagja volt az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének.

2005. július 14-én hosszas betegség után hunyt el a gyöngyösi kórházban. Temetése 2005. július 19-én, Abasáron volt a római katolikus egyház szertartása szerint.

Nyugodj békében, utolsó Jó szerencsét!

Dr. Szabó Imre

Somlói György (1942–2003)

2003. június 6-án 60 éves korában meghalt *Somlói György* okl. bányamérnök. Tatabányán született 1942. szeptember 9-én. Mivel édesapja megbecsült bányászként élt Tatabányán, ifjúkori lakóhelye mindig bánya közelében volt, így már kisgyermekként rácsodálkozhatott a bányából kiszálló szénporos bányászokra.

Gyerekkori élményei alapján nem csoda, hogy fiatal korától kezdve azonosult a bányászokkal, és elkötelezte magát a bányász szakmának. Ezt a tiszteletet minden biznnyal erősítette az az emlék is, amit 14 évesen szerzett azzal, hogy segéd-munkásként (nyári szünetben) dolgozott a bányát kiszolgáló munkások között.

1961-ben érettségizett a tatabányai Árpád Gimnáziumban. 1966-ban szerzett diplomát a Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki Karán.

Felnőtt évei is szülővárosához kötődtek. Az egyetem kötelező nyári gyakorlatainak ugyanúgy Tatabányán tett eleget, mint ahogy első és utolsó munkahelyét is a tatabányai bányászokdás biztosította.

Gyakorló bányamérnökként került a Tatabányai Szénbányákhoz. Beosztott mérnökként légszűrési felelősként, biztonsági megbízottként a gyakorlatban is megtanult mindent ahhoz, hogy kiváló felkészültségű bányamérnökként a korábbiaknál felelősebb munkakörökben is tudja bizonyítani tudását. 1972-től főmérnöki beosztásokat látott el a Tatabányai Bányák különböző szervezeti egységeiben.

Mérnöki tudásához párosuló precízsege tette alkalmassá a Tatabányai Közraktár Kft. 1992-1994 közötti vezetésére. Aktív dolgozóként, mint a Vértesi Erőmű Rt. bányászati igazgatóságának megbecsült, tiszteletben álló munkatársát érte a halál.

Június 16-án nagy részvét mellett családja, munkatársai, barátai bányásznak kijáró tisztelettel vettek végső búcsút *Somlói Györgytől*, a kiváló bányamérnöktől, az igaz és felejtethetetlen baráttól.

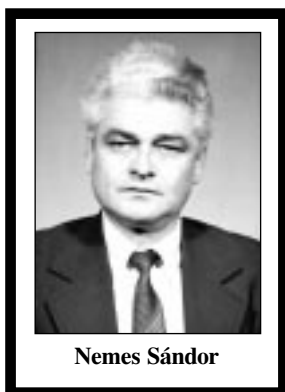
Évfolyamtársai a temetés után megrendülten idézték fel az együtt töltött diákéveket, majd a Bányász Himnusz elénekülésével búcsúztak el *Somlói György* okleveles bányamérnöktől.

Szabó Csaba

Nemes Sándor (1933–2004)

2004. december 26-án hunyt el *Nemes Sándor* okl. gépészmérnök.

1933-ban született Tatabányán. A Tatabányai Árpád Gimnáziumban érettségizett, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett gépészmérnöki diplomát.

Kezdetben a Tatabányai Erőműnél beosztott mérnökként energetikusi feladatkört látott el. 1960-ban került a Tatabányai Szénbányászati Tröszt Palahányó Üzeméhez, amely HALDEX-eljárással a meddőhányókból szénvisszanyeréssel foglalkozott.

Két évvel később a tröszt legnagyobb létszámú külüzemében, a Központi Műhelyüzemben lett felelős műszaki vezető. Irányítása alá tartoztak a vállalat valamennyi aknájának szállítógépei (külszíni és föld alatti), fűszellőztetői, továbbá a föld alatti szivattyúkamrák üzemeltetése, karbantartása. Jelentős érdemeket szerzett a gyakori és váratlan vízbetörések elhárításában. 1983-tól a vállalat központjában a gépészeti és villamossági főosztály vezetésével bízták meg. Közben témavezető főmérnökként irányította a Warman-, Flygt-, Ritz- és Bibó- szivattyúk hazai értékesítését, a piaci igények feltárását.

1989. évi nyugdíjaztatása után különböző megbízásokat látott el külföldi irányítású magyar érdekképviseleteknél.

Számos elismerésben, kitüntetésben részesült. Széleskörű tájékozottsága, példaeértékű emberi tartása folytán méltán érdemelte ki Tatabánya város és a régió bányásztársadalmának elismerését.

2005. január 6-án több százan búcsúztatták a tatabányai Újtelepi temetőben, a családon kívül az OMBKE helyi szervezete, barátai, egykori munkatársai és tisztelői.

Utolsó Jó szerencsét!

Gallai Rezső

Eck Ferenc (1937–2005)

Türelemmel viselt hosszan tartó betegség után, 2005. április 16-án, 67 éves korában elhunyt Eck Ferenc okl. bányagépész mérnök Tatabányán.

1937. szeptember 04-én született Felsőgallán. Az általános iskolát Tatabányán végezte, majd Esztergomban a 9. sz. Gépipari Technikum szerszámgyártó tagozatán érettségizett és technikai oklevelet szerzett. A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem bányamérnöki karának bányagépész mérnöki szakán folytatta egyetemi tanulmányait, és 1963-ban ott vette át diplomáját.

Eck Ferenc

Az egyetem elvégzése után a Tatabányai Szénbányászati Tröszt VII., majd XII./A aknáin, végül a Mányi Bányüzemben gépészeti vezetőként dolgozott kordedvezményes nyugdíjazásáig. Közben rövid ideig a vállalat beruházási főosztályán is dolgozott. Megkapta a Bányász Szolgálati Érdemérem bronz és ezüst fokozatát, és mint üzemi bányamentő, az öt-, illetve tízéves elismerő emlékérmeket.

Az OMBKE-nek 1962-től volt tagja. Az egyesülethez való hűségét 2002-ben Sólyt Vilmos Emlékéremmel jutalmazták.

Hamvasztás utáni búcsúztatása 2005. április 25-én volt Tatabányán, a felsőgallai temetőben, ahol a római katolikus egyház szertartása szerint, a Bányász Himnusz éneklése után helyezték örök nyugalomra. Szerető családja, rokonsága, ismerősök, évfolyamtársak, volt munkatársak, az OMBKE helyi szervezete és a tatabányai Rozmaringos Bányász Egylet tagjai vettek végső búcsút tőle.

Antal István

Doma István (1946–2005)

2005. május 15-én életének 59. évében, Miskolcon elhunyt *Doma István* bányamérnök. Elemi iskoláit, majd a Bláthy Ottó Villamosenergiapari Technikumot Miskolcon végezte, ahol 1965-ben technikai oklevelet kapott.

Ezt követően tovább tanult a Nehézipari Műszaki Egyetemen, a Bányamérnöki Karon 1971-ben szerzett bányamérnöki oklevelet. Első munkahelye a Duna-Tisza-közi Talajjavító és Talajvédelmi Vállalat Sajószentpéteri Irodája volt, ahol a mélyépítési ágazatban művezetőként dolgozott. Útja innen a Lenin Kohászati Művek tervező irodájába vezetett, ahol tervezőként főleg geodéziai tevékenységet folytatott. 1977 szeptemberében a Borsodi Szénbányák miskolci bányüzeméhez – Lyukóbányára – került, itt 15 éven át dolgozott. Kezdetben beosztott mérnök, körletvezető, majd termelési főmérnök helyettes volt. Az üzem ebben az időben kiemelkedő eredményeket ért el a termelés és műszaki fejlesztés területén. Egy aknából 1978-ban termeltek az országban először 1 millió tonna szenet. A pneumatikus szénzállítás megvalósulásával ezt az eredményt állandósították.

Doma István

1992 őszén kinevezték a Borsodi Szénbányák osztályvezetőjévé, ahol jól kamatoztatta a termelésben szerzett tapasztalatait. A vállalat felszámolásakor a Borsodi Bányavagyon Hasznosító Rt. bányaműszaki irodavezetőjévé nevezték ki, mely munkakörben 2001 szeptemberéig tevékenykedett. Egyik fő érdeklődési köre a robbantás-technika volt (a Miskolci Egyetemen 1996-ban robbantás-technikai szakmérnöki diplomát kapott). 1998-ban ingatlanközvetítői szakképesítést is szerzett, ami értékbecslésre is jogosította.

Munkája mellett mindig szakított időt a hagyományok ápolására. Az OMBKE-nek 1974-től volt tagja, a rendezvények rendszeres látogatója, előadója. Nyugállományba vonulását követően bekapcsolódott a Nyugdíjas Baráti Társaság munkájába. Valamennyi összejövetel, kirándulás aktív résztvevője, szervezője volt.

Eredményes munkája elismeréseként a Kiváló Dolgozó többszörös, és a Bányászati Szolgálati Érdemérem mindhárom fokozatának tulajdonosa.

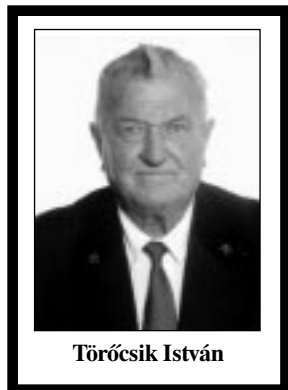
Temetése római katolikus szertartás szerint 2005. május 24-én, Miskolcon, a Mindszenti-temetőben volt. Ravatalánál bányász szokás szerint évfolyamtársai, munkatársai és barátai álltak díszőrséget, majd kísérték utolsó útjára. Koporsóját a Bányász Himnusz hangjai mellett helyezték örök nyugalomra.

Kedves Barátunk, nyugodj békében! Utolsó Jó szerencsét!

Lóránt Miklós

Törőcsik István (1930–2005)

Törőcsik István okl. bányamérnök 1930. szeptember 14-én született Hort községben, vasutas családból. Elemi iskoláit Zagyvapálfalván kezdte, majd Egerben fejezte be. A gimnáziumot Egerben, ill. Ózdon végezte, 1955-ben, Sopronban bányamérnöki oklevelet szerzett.

Törőcsik István

Az egyetem elvégzése után Putnok bányáüzemében kezdte bányászéletét bányagyakornokként – többször hangoztatta, hogy egy hétig lóvezető is volt a bányában. Akkori üzemvezetője mondta: ha jó mérnök akar lenni, minden beosztást meg kell ismerni. A második évben már szellőztetési felelősnek nevezték ki. 1962-ben átkerült Rudolf-telepre szakvezetői főaknász beosztásba, majd rövid idő múlva bányamester lett. 1971-ben Szeles-aknára helyezték körletvezető beosztásba. Ekkor az üzem visszafejlesztése már megkezdődött.

1978-ban szívesen fogadta a korábbi borsodi vezetője, *Tóth József* meghívását – aki ekkor már a Nógrádi Szénbányák Vállalat főmérnöke volt – Ménkesre, hiszen ez a vállalat egyik meghatározó üzeme volt. Felelős műszaki vezető-helyetteseként dolgozott 1987. évi nyugdíjaztatásáig. Irányítása alatt többször volt élüzem a Ménkes-akna. Szerette a bányát, jó vezető volt, tudott a bányászokkal beszélni, azok tisztelték Őt. Az egyre nehezedő termelési feladatoknál is mögé álltak a csapatok. Ha szabadságon volt, akkor is sűrűn bejárt az üzembe.

A nyugdíjas éveket nehezen szokta meg, és rövidesen az SBTC elnökségében vállalt munkát. Szívesen segítette a patinás csapat irányítását, hiszen egyetemista korában Ő is a soproni vasutas csapatban rúgta a labdát.

Az évek során jó munkáját több kitüntetéssel ismerték el. *A Bányász Szolgálati Érdemérem* mindhárom fokozata mellé 1976-ban a *Munka Érdemrend* ezüst fokozatát kapta. Az OMBKE-nek 1953-tól volt tagja. Egy ciklusban Nógrád megyei titkárként dolgozott. 2003-ban kiemelkedő egyesületi munkáért *Emlékplakett* kitüntetésben részesült.

A szíve ismét visszahúzta a bányászathoz, 1993-tól tíz évig a salgótarjáni bányamúzeumban tárlatvezetőként dolgozott. 2003-ban már kezdett fáradni, nem bírta a folyamatos bányajárást, de a múzeumtól nem szakadt el, minden nap meglátogatta a régi kollégákat.

Idén tavasszal Nyíregyházára utazott a lányáékhoz, szeretett unokáihoz. Nem gondolta, hogy Salgótarjánba nem fog többé visszajönni. Gyengélkedett, majd néhány hét után, 2005. május 1-jén örökre eltávozott az élők sorából.

Hamvasztása után a gyászszertartásra 2005. május 25-én került sor Salgótarjánban. A család tagjai, barátai és az ismerősök által körülvevett ravatalnál bányász egyenruhás díszőrség sorfalai váltották egymást. Az egyházi búcsúztatást követően múzeumi munkatársa, *Vajda István* ismertette az életútját. A szertartás után a Strand Vendéglőben az OMBKE Nógrádi Szervezete *Józsa Sándor* elnök vezetésével gyászszakestélyt tartott, amin Törőcsik István családja is részt vett. A régi selmeci szokás szerint az összetört korsó gyászszalaggal díszített fülét a bányamúzeumban helyezték el.

Törőcsik István hamvait még aznap Ózdra vitték, ahol a szűkebb családi kör, valamint a régi évfolyamtársai mondtak végső búcsút és utolsó Jó szerencsét.

Vajda István

A Bányászati Közlöny tartalmából

A 2005/2. szám (július) közli:

- a 2005. évi LXIII. törvényt a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény módosításáról
- a 2005. évi LXV. törvényt a Magyar Köztársaság közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény, valamint a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény módosításáról
- a 106/2005. (VI. 16.) Korm. rendeletet a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet módosításáról
- az 57/2005. (VII. 7.) GKM rendeletet a bányafelügyelet részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról, valamint a felügyeleti díj fizetésének részletes szabályairól
- az MBH közleményeit:
  - = 1057/2005. MBH az ESCO-T vizsgálóállomás megszüntetése
  - = a hites bányamérők 2005. június 30-án érvényes jegyzéke
  - = robbantómesteri igazolványok érvénytelenítése
  - = munkavédelmi és tűzvédelmi szakképzések

PT

Könyv- és folyóiratszemle

Az Érc- és Ásványbányászati Múzeum Közleményei, II.

Az Érc- és Ásványbányászati Múzeum az évenkénti 2-3 kiadványa mellett a második alkalommal adja közre múzeumi évkönyvét gazdag tartalommal. Ennek az évkönyvnek is az a célja, hogy közkinccsé tegye azokat a szakmai cikkeket, előadásokat, beszámolókat, amelyeket a múzeum munkatársai írtak, vagy a múzeum rendezvényein hangzottak el.

Kovács Sándor Iván - Kulcsár Péter: Szepsi Csombor Márton ismeretlen értekezése a fémekről

Ez a közlemény először a szegedi egyetemi folyóirat XII. kötetében jelent meg. Szepsi Csombor Márton különös szemléletmóddal gyűjti össze korának szakirodalmából az ércekkel kapcsolatos tanokat. Ennél a közleménynél igen érdekes a két szerző kutatási módszere, kalandokba illő, de e korra jellemző eseménysorozat, amíg megszerzik az eddig ismeretlen kéziratot. Módszerük és kitérőjük példamutató lehet azon kutatók számára, akik eredeti kéziratot vagy eddig nem közölt dokumentációt dolgoznak fel.

Gavallér Pál: Targonca vagy kapa? (Nagybánya 1980. évi pecsétjéről)

A nagybányai pecséttel kapcsolatos eddig megjelent eltérő nézeteket tisztázza szakszerű vizsgálatokkal és alapos irodalmi forrásokkal.

Ján Hlobil: Rézérc-lelőhelyek a dobsinai és a rozsnói régióban

A rudabányai és a rozsnói bányászati múzeum évtizedes jó kapcsolatát jellemzi az is, hogy ebben a kiadványban a rozsnóiak által írt tanulmány közlésére kerül sor. E rövid tanulmány példája annak, hogyan lehet a két nagy múltú bányaváros történetének egy-egy mozaikját úgy bemutatni, hogy a kutatók és az érdeklődő olvasók számára is jó tájékoztatást adjon.

Sóvágó Gyula: A perkupai gipsz- és anhidritbányászat

A szerző a magyar ásványbányászat egyik legkalandosabb sorú üzemének keletkezéséről és működésének körülményeiről számol be. Ez a tanulmány is része a kiadás alatt álló magyar ásványbányászat történetének.

Horváth Pál – Jerg Zoltán: A Pelsőci-fennsík Csengőlyuk nevű zombolyának történelmi feliratai

Szlovákiában a nemzeti természeti emlékké nyilvánított Csengőlyuk a Pelsőci-fennsík középső részén található. Emberemlékezet óta ismert és a barlangászok kedvenc kutató területe volt, erről tanúszkodnak a már történelmi értékű barlangfeliratok. A csengőlyuk feltárásának történetéhez Horváth Pál külön fejezetben gyűjtötte össze a forrásokat.

Gavallér Pál: A bányászjelvény heraldikai és szillografiai alkalmazása Magyarországon.

A cikk eddig nem közölt és hiánypótló adatokkal gazdagítja iparágunk jelvényének irodalmát. Ez azért is értékes, mivel eddig nagyon kevés szakirodalmi közlemény jelent meg e témával kapcsolatban.

Hadobás Sándor: Régi leírások magyarországi bányavidékekről

Két régi szakember útleírásának részletei olvashatók e cikkben. Gróf Teleki Domokos az alsó- és felső-magyarországi bányavárosokban tett utazásait 1796-ban megjelent művében írja le, amely korábban csak német nyelven volt hozzáférhető. Technikatörténeti szempontból egyedülálló ez az úti beszámoló, hiszen egy szakember sok esetben kritikus szemmel mutatja be az akkor alkalmazott ércelőkészítést, kohászatot, pontos technológiai leírást adva. Beszámol e két nagy törté-

nelmi bányavidéken folyó bányászatról, a bányák állapotáról, utazásainak körülményeiről.

A másik úti beszámolóban (1823) Jan Ackersdijck utrechti professzor számol be élményeiről. Részletesen ír az alsó-magyarországi bányavidéken tett utazásának körülményeiről, a vidék szegénységéről, az ellátás nehézségeiről, az udvariatlan kiszolgálásról, ami különösen szembetűnő egy olyan professzornak, aki Németország egyik legfejlettebb ipari városából érkezik. Kritikusan ír a selmeci akadémiáról, megemlíti, hogy a bányában alkalmazott korszerűtlen technológia nem vet jó fényt a közelben lévő oktatási intézményre. Mindkét beszámoló élményt jelent nemcsak a szakemberek számára, hanem az azoknak is, akik szeretik a korhű, hiteles útleírásokat.

Kovács Ágnes: A Rozsnói Bányászati Múzeum története

A Gömöri Múzeum által rendezett Putnoki Múzeumi Napon elhangzott előadás tartalmazza hazánk első bányászati múzeum alapításának körülményeit.

Hadobás Sándor: Újjászületett az Érc- és Ásványbányászati Múzeum ásvány- és őslénykiállítása

Az újjárendezett, nagy múltú, gazdag kiállítás megnyitására 2004. március 5-én került sor a Miskolci Nemzetközi Ásványbörze kísérő rendezvényeként. Dr. Böhm József egyetemi docens, a Miskolci Egyetem Földtudományi Karának dékánja mondott avató beszédet, majd Szakáll Sándor tartott tárlatvezetést az érdeklődők népes csoportja számára.

Benke István: Palackba zárt bányászat

A 2004. május 14-én megnyitott, a Hermann Ottó Múzeummal közösen rendezett kiállítás beszámolóját tartalmazza a közlemény.

Hadobás Sándor: A 7. Rudabányai Múzeumi Nap

2004. október 19-én 7. alkalommal került sor a Múzeumi Nap megrendezésére, amely immár hagyománynak számít, elismerést és rangot vívott ki nemcsak a térség kulturális életében, de sikeres szakmai rendezvény a szakmai múzeumok és a bányásztörténettel foglalkozók körében is.

Az Érc- és Ásványbányászati Múzeum Közleményei. II. c. könyv A5 méretben 142 oldalon jelent meg. Szerkesztette: Hadobás Sándor Rudabánya, 2005.

Benke István

Garami Ervin: A Rudabányai Vasércdúsító-mű története

A szerző hiánypótló művet adott közre az eredetileg egyetemi szakdolgozatnak készült tanulmányában. Az 1950-es évek nagymérvű nehézipari fejlesztése egyik legnagyobb beruházásának, a rudabányai vasércdúsító-mű építésének körülményeit írta meg. A szerző sikerrel oldotta meg azt a nagy feladatot, hogy az üzem történetének gazdaságpolitikai vonatkozásait és ennek a nagy beruházásnak a borsodi régióban betöltött szerepét is bemutassa. Beszámol arról, milyen technológiai feladatokat kellett megoldani egy olyan modern iparág megteremtésével, amellyel kapcsolatban itthon alig voltak tapasztalatok.

A témával kapcsolatos hatalmas dokumentáció áttanulmányozása nagy feladat volt, de sikerült ezt úgy sajtó alá rendezni, hogy terjedelmében és szerkezetében jól áttekinthető és értékes része a Rudabánya bányászatával kapcsolatos kiadványoknak.

Megjelent: 92 oldallal, A5 méretben, színes borítóval. Szerkesztette: Hadobás Sándor, Rudabánya, 2005.

Benke István

Volt egyszer egy Orenburg (Egy gázvezeték építésének eddig ismeretlen körülményei)

„Csak a jövőről lehet álmodozni, a múltról szólni csak a tényeknek megfelelően szabad ... ha a visszaemlékezésnek politikai célt és tartalmat adnánk – akár a legkisebb mértékben is – akkor hiteltelenné, a történelem meghamisítójává válnánk” írja *Placskó József* a címben szereplő 213 oldalas könyvében.

Placskó József, aki 1974-1979 között az építkezés vezetője volt, hitelesen mutatja be az építkezés teljes történetét, és nem hallgatja el az akkori korszak vezetési hibáit sem. Az „Orenburgi vállalkozás gazdaságossága” című fejezet részletesen értékeli az elvégzett munkát. Tíz évvel az építkezés befejezése után számos hamis hír, szóbeszéd jelent meg a médiában, a szerző az „Orenburg hordaléka” fejezetben leplezi le a vádaskodókat.

A mű elolvasását (gazdaság)politikusoknak és minden földgázfogyasztónak ajánlom.

A könyv a Magyar Olajipari Múzeum kiadásában 2005-ben jelent meg, a nyomdai munka a Kanizsa Nyomda dolgozóit dicséri.

Dr. Horn János

ATOMKOR/KÉP Mielőtt meghasadt az atommag – Paks

1982. december 28-án 0 óra 18 perckor kezdte meg áramtermelését a paksi atomerőmű első reaktor blokkja. *Szabó Benjamin* könyvében azt mutatja be, hogy hogyan jutottak el eddig a pillanatig. A könyv 2004-ben, 62 évvel a világ első reaktorának beindítása, ill. 50 évvel az első villamos energiát termelő, közcélú nukleáris létesítmény, az obnyinszki atomerőmű üzembe helyezése után jelent meg.

A 778 oldalas, 15 fejezetet tartalmazó érdekesítő ipartörténeti könyvet olvasva filmszerűen jelennek meg az Olvasó előtt a kor politikai, döntően szakmapolitikai eseményei, megvilágítva számtalan olyan kérdést, amit az akkori időben nehezen vagy sehogy nem értettünk meg. Megismerhetünk több mint száz nem olyan rég még „szigorúan titkos” minősítésű dokumentumot (pl.: Brezsnyev és Koszigin levele Kádár Jánosnak és Fock Jenőnek a két ország gazdasági együttműködésével kapcsolatban), melyek értékét emeli, hogy azokon az ország akkori vezetőinek kézírásos jegyzetei is megtalálhatók.

Szabó Benjamin, aki a magyar atomerőmű gondolatától a megvalósításig különböző beosztásokban (miniszteri biztos, vállalati igazgató, kormánybiztos) irányította a létesítést, hitelesen, tényszerűen minden lényeges történésről beszámol. Könyvének szerkezetét úgy építette fel, hogy a normálbetűs szövegrész az általa végigélt eseményeket ismerteti megfelelő részletességgel és alaposítással, saját feljegyzéseiből és a levéltári kutatásaiból merítve a pontos ismereteket. Ezen leírás hitelességét eredeti dokumentumokkal támasztja alá a szöveg közé, illetve függelékként a fejezetek végéhez csatolva. Az egyes események értékelését, mint a szerző szubjektívabb véleményét, dőlt betűs megkülönböztetéssel ismerteti. Ezzel is hangsúlyozza, hogy Ő ezt így élte meg, nem kizárva az ettől eltérő véleményeket sem.

A korabeli párt- és kormány-dokumentációkból az atomerőmű építésével kapcsolatos döntések közül számtalanban találunk utalást a szénbányászatra és a szénhidrogénekre.

A könyv zárófejezetét *Kovács Balázs*, a Paksi Atomerőmű Rt. vezető mérnöke az „Ország energiaszíve” címen írta. Bemutatja az atomerőmű jelenlegi helyzetét, kiemelve, hogy az ország villamosenergia-termelésének mintegy 40%-át adó erő-

mű nemcsak a legolcsóbban termeli a villamos energiát, hanem az atomerőmű nem fogyaszt oxigént, nem bocsát ki a légkörbe szén-dioxidot és más környezetkárosító gázokat, és hogy nincs semmilyen akadálya az atomerőmű élettartama meghosszabbításának. Ugyancsak bemutatja, hogy a város milyen fejlődésen ment át az elmúlt évtizedekben.

A szép kiállítású könyv a Séd Nyomda Kft. (Szekszárd) dolgozóinak munkáját dicséri.

A könyv ára: 2200 Ft. Megrendelhető az Új Palatinus Kft. Könyvesháznál (1118 Rahó u. 16.) Megvásárolható Budapesten több könyvesboltban, többek között a Fókusz Könyvtárházban (Budapest, Rákóczi u.) és a Műegyetem könyvesboltban.

Dr. Horn János

A világ 2005-ben

A *The Economist*-ban 2005 januárjában jelent meg az a kiadvány, melynek magyar fordítása a *Világ gazdaság* c. folyóirat különkiadásában márciusban jelent meg „A világ 2005-ben” címen. A több mint 100 oldalas kiadvány „Energia” fejezetében az alábbiakat olvashatjuk:

Kevés olyan nyersanyag van, amely annyira érzékenyen reagál a világ eseményeire, mint az olaj, a 2004-es árobbanás is erre vezethető vissza. 2005-re azonban megnyugvás várható, mivel a Brent-minőség a barrelenként 38 dollár körüli sávba kerülhet, feltéve, hogy szerény mértékben növekszik a kitermelt mennyiség, és a Közel Keleten valamelyest enyhül a feszültség. A következő három évben a világ összesített nyersolajtermelése várhatóan átlagosan 2,8%-kal bővül.

A kőolaj és a földgáz iránti kereslet várhatóan közel három százalékkal fog növekedni 2005-ben, ami azonban elmarad az elektromos energia- és a szénigény növekedésétől. A szén ismét felkapottá válik, nem utolsósorban azért, mert sok energiaéhes és jelentős széntartalmú gazdaság lazítani szeretne az olajtól való függőségén. A szén jóval olcsóbb, mint a kőolaj és a földgáz, ezért a szén elégetésére szolgáló környezetbarát eljárások egyre életképesebbek lesznek.

Sok szó esik az alternatív fűtőanyagforrásokról, de csak a cseppfolyósított földgáz (LNG) terjedhet el lényegesen. Az LNG fogyasztás várhatóan 10%-os ütemben fog növekedni 2005-ben, mindenekelőtt Ausztráliában és Ázsiában.

Beindul Kína első szén-cseppfolyósító üzege, amellyel már 2005-ben egymillió tonna folyékony üzemanyagot fognak előállítani. A 3,3 Mrd USD értékű beruházással létrehozott üzemben annak teljes felfutása után – 2008-ban – évi 15 millió tonna szénből mintegy ötmillió tonnányi olajterméket állítanak elő.

Dr. Horn János

Megjegyzés: A tanulmányunk legalábbis abban nagyon igaza van, hogy az olajár nagyon érzékenyen – és előre nem nagyon jósolhatóan – reagál különböző világeseményekre. – A szerk.

Helyreigazítás

A BKL 2005. évi 4. (közös) számának 51. oldalán kezdődő cikk – Szemán Attila: „Újabb keletű tévedések a selmeci hagyományok területén” – 3. ábrája sajnos hibásan jelent meg (belső borító). Az ábra *nem Selmecbánya címerét* ábrázolja, hanem a – cikkben szintén említett – Selmeci Pöschl Ede professzornak adományozott címert.

Selmecbánya ma használatos címerét itt mellékeljük (sajnos csak fekete-fehér kivitelben, de mivel ebben nem szerepelnek a gyíkok, a téma szempontjából ennek most nincs jelentősége).

A képcsere miatt tisztelt Olvasóink szíves elnézését kérjük.

A szerző – a szerkesztőség

Keressük az ismeretlen helyen tartózkodó évfolyamtársainkat!

A soproni Bányamérnök Karon 1955. november 5-én valótájtak 50 éves találkozójának szervezése alkalmával több társunk sorsa és tartózkodási helye ismeretlen volt.

A 2006. évi aranydiploma átvételének sikere érdekében keressük a következő társainkat:

Bányaművelők:

Bredács László
Fenyár László
Lik László dr.
Molnár Lajos
Nagy János
Nagy József
Szabó József
Szepesi István

Olajmérnökök:

Jánossy Klára
Kovács Gyula
Pózvári Árpád
Szabó Gyula Alajos
Teknyős István

Geológusok:

Kállai András
Kővári János
Lengyel Sándor
Reményi Miklós
Sinyei István
Szabó Imréné
Somogyvári Katalin
Széll György
Tóth Béla
Valent János

Kérjük, aki ez ügyben segíteni tud:

Simon Sándor 3300 Eger, Szálloda u. 4. vagy

Gádori Vilmos 8330 Tapolca, Ady E. u. 12. címére küldjön levélben értesítést.

A segítséget előre is köszönjük

Gádori Vilmos

K Ö Z L E M É N Y

a személyi jövedelemadó 2004. évben felajánlott
1 %-ának felhasználásáról

A többször módosított 1996. évi CXXVI. törvény 6. § (3) bekezdésében előírt kötelezettségünknek eleget téve a következőkben adunk számot annak a

3.828.444 Ft,

azaz hárommillió-nyolcszázhuszonnyolcezer-négyszáznegyvennégy forintnak a felhasználásáról, melyről Egyesületünk tagjai és támogatói 2004. évben a 2003. évi személyi jövedelemadójukból az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület – mint közhasznú egyesület – javára rendelkeztek.

A teljes összeget az OMBKE alapszabályában rögzített közhasznú tevékenységek pénzügyi teljesítéséhez használtuk fel a következők szerint:

– az egyesületi szaklapok kiadásához	1.628.920 Ft
– hagyományápolásra, a bányászok és kohászok szakmai megbecsülésére	1.539.655 Ft
– internetes kapcsolatra	325.000 Ft
– kegyeleti célokra	334.869 Ft

Egyesületünk minden tagja és választott tisztségviselője nevében megköszönve ezt a jelentős támogatást kérem, hogy a jövőben is támogassák 113 éves egyesületünk célkitűzéseit.

Budapest, 2005. szeptember 26.

Jó szerencsét!
Dr. Tolnay Lajos, elnök